

Stichting Koninklijk Concertgebouworkest

Jaarverslag 2023

15 april 2024

Jaarverslag 2023

Bestuursverslag

1. Missie, visie en hoofddoelstelling	3
2. Kernactiviteiten	4
3. Organisatiestructuur	4
4. Interne organisatiestructuur	4
5. Governance	5
6. Overleg en zeggenschap	6
7. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	7
8. Ontwikkelingen in het boekjaar	12
9. Financiële resultaten en vooruitzichten	15

Jaarrekening

1. Balans per 31 december 2023	21
2. Exploitatierkening	22
3. Kasstroomoverzicht	25
4. Algemene toelichting	26
5. Toelichting op de balans	30
6. Toelichting op de exploitatierkening	37

Overige gegevens

1. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	46
2. Bestemming resultaat	50

Bijlagen

1. Specificaties bij de functionele exploitatierkening 2023	51
2. Overzicht fte's 2023	55
3. Begroting 2024	56
4. Kwantitatieve gegevens	57
5. Werkzame personen	58
6. Overzicht concertuitvoeringen 2023	59
7. Overzicht Buitenlandse optredens 2023	63
8. Rapportage nevenfuncties Bestuur en Directie 2023	64

1. MISSIE, VISIE EN DOELSTELLING

Statutaire doelstelling

De Stichting Koninklijk Concertgebouworkest heeft ten doel de bevordering van de Nederlandse muziekcultuur door het in stand houden van het Koninklijk Concertgebouworkest en het doen geven van muziekuitvoeringen door dit orkest, alsmede door alle aan dit doel dienstige wettige middelen.

Op basis hiervan kennen wij de volgende beleidsmissie, -visie en -doelstellingen:

Missie

Het Koninklijk Concertgebouworkest wil het leven van mensen veranderen door de kracht van muziek.

Visie

Als toonaangevende kunstinstelling die diversiteit en inclusie binnen haar artistieke en - personeelsbeleid bevordert, verrijkt het Koninklijk Concertgebouworkest het Amsterdamse culturele leven en fungeert het over de hele wereld als ambassadeur van Nederland en Europa. Daarbij koestert het Concertgebouworkest de symfonische kunstvorm op het hoogste niveau terwijl het - als actief onderdeel van de samenleving – mensen van diverse generaties en sociale achtergronden uitnodigt en verbindt.

Doelstelling

Het koninklijk Concertgebouworkest geeft overal ter wereld symfonische concerten op het hoogste niveau en creëert innovatieve artistieke projecten binnen en buiten Het Concertgebouw. Met een uitgebreid talentontwikkelingsprogramma draagt het orkest bij aan een gezonde toekomst van symfonische muziek, en door middel van partnerships worden scholen en diverse gemeenschappen bereikt. De live-concerten van het Concertgebouworkest worden aangevuld met een breed online aanbod en een groot aantal audio- en video-uitgaven voor een internationaal publiek.

Profiel & positionering

Het Koninklijk Concertgebouworkest is een internationaal boegbeeld van de Nederlandse cultuur- en orkestensector. Wij maken als internationaal opererend top-symfonieorkest deel uit van onze samenleving en realiseren een belangrijk deel van de landelijke uitgaansagenda voor symfonische muziek. Wij willen bereikbaar zijn voor alle muzikliefhebbers en verwelkomen eenieder. Wij onderscheiden ons binnen Nederland vooral als het orkest:

- met een artistieke werking op wereldtopniveau
- waar de wereldwijd belangrijkste dirigenten en solisten hun Nederlandse opwachting maken met meerdere uitvoeringen van hetzelfde programma
- dat internationaal het meest actief is
- dat binnen Nederland het grootste publieksbereik heeft, ook dankzij een sterke media-uitstraling
- met een sterke focus op het koesteren, vernieuwen en verbreden van het symfonisch erfgoed
- met ruime/ bijzondere aandacht voor talentontwikkeling en educatie
- met een gezonde financiële exploitatie met een groot aandeel eigen inkomsten

2. KERNACTIVITEITEN

Kernactiviteiten

Wij geven concertuitvoeringen van symfonisch repertoire op het allerhoogst mogelijke niveau voor betalend publiek in binnen- en buitenland. Het streven is om jaarlijks ongeveer 120 concertactiviteiten te realiseren, waarvan er circa 80 in de standplaats Amsterdam plaatsvinden. Dit is inclusief de jaarlijkse operabegeleiding. De lijst uitgevoerde activiteiten in 2023 is te vinden in bijlagen 5 en 6.

Als nauwverwante secundaire activiteiten kunnen hieraan nog worden toegevoegd:

- Activiteiten op het gebied van publieksinitiatie, educatie en talentontwikkeling
- Uitvoeringen van kamermuziek door leden van het orkest
- Ontsluiting van de orkestactiviteiten via mediaproducties

Deze secundaire activiteiten worden nader toegelicht in Hoofdstuk 8.

3. ORGANISATIESTRUCTUUR

De Stichting Koninklijk Concertgebouworkest is een onafhankelijke stichting, gevestigd op de Gabriël Metsustraat 16, 1071 EB te Amsterdam en ingeschreven in de Kamer van Koophandel onder nummer 41199917.

4. INTERNE ORGANISATIESTRUCTUUR

Samenstelling Bestuur

Visie op samenstelling Bestuur

Uit de aard der activiteiten van de Stichting vormen bestuurlijke ervaring en affiniteit met de doelstellingen en activiteiten van de Stichting de belangrijkste kwaliteiten op basis waarvan de kandidaten voor benoeming en herbenoeming worden geselecteerd. Het Bestuur streeft ernaar om in geslacht, leeftijd en herkomst een evenwichtige afspiegeling te vormen van de Nederlandse samenleving.

Samenstelling Bestuur (per 31-12-2023)

Naam	woonplaats	functie	aantreden	aftreden
1 Dorothee van Vredenburg	Aerdenhout	voorzitter	nov. 2016	01-07-2025*
2 Martijn Snoep	Amsterdam	vice-voorzitter	jan. 2016	01-07-2024*
3 Frits Campagne	Amsterdam	penningmeester	jun. 2016	01-07-2024*
4 Carolien Gehrels	Amsterdam	lid	jan. 2017	01-07-2025*
5 Alexandra Jankovich	Amsterdam	lid	jan. 2020	01-07-2024
6 Duncan Stutterheim	Amsterdam	lid	mrt. 2018	01-07-2026*
7 Tuncer Tuzgöl	Amsterdam	lid	jan. 2020	01-07-2024
8 Annabelle Birnie	Amsterdam	lid	jul. 2023	01-07-2031
9 Benedikt Enzler	Amsterdam	lid (namens orkest)	dec. 2023	31-12-2031
10 Davide Lattuada	Amsterdam	lid (namens orkest)	sep. 2020	01-09-2024
11 Jörgen van Rijen	Amsterdam	lid (namens orkest)	sep. 2020	01-09-2024

*niet-herbenoembaar

De voorzitter van de Foundation Concertgebouworkest is qualitate qua aanwezig bij de bestuursvergaderingen als toehoorder. In 2023 betrof dit mevrouw Anita Nijboer.

Mutaties Bestuurssamenstelling 2023

In 2023 vonden de volgende mutaties plaats in het bestuur:

- Mevrouw Annabelle Birnie is per 01-07-2023 benoemd in de sinds 2020 vacante bestuurspositie 'ex-Ralph Hamers'
- De heer Christian van Eggelen is in december 2023 afgetreden als voorzitter van de Vereniging Het Concertgebouworkest en heeft daarmee ook zijn bestuurszetel in de stichting opgegeven. Hij is opgevolgd door de nieuwe VB-voorzitter de heer Benedikt Enzler.

Samenstelling Directie (per 31-12-2023)

Dominik Winterling	Directievoorzitter
David Bazen	Directeur bedrijfsvoering

Mevrouw Niehoff heeft haar taken als artistiek directeur per 01-07-2023 neergelegd. Voor de positie Artistiek directeur zal in 2024 worden geworven.

Per 01-07-2023 is de structuur binnen de directie gewijzigd. De positie Directievoorzitter is statutair directeur (eenhoofdig). De Directeur bedrijfsvoering en Artistiek directeur (beiden niet-statutair) completeren het directieteam. De twee laatstgenoemde functies worden eveneens benoemd door het bestuur.

Management Team

In 2023 zijn de volgende wijzigingen opgetreden in het management team:

- Hoofd P&O, Marja Verhoogt heeft per 01-09-2023 haar taken om gezondheidsredenen neergelegd. Zij is als Hoofd P&O opgevolgd door mevrouw Carien Hietkamp.
- Mevrouw Verhoogt zal in de haar resterende arbeidsduur een adviserende positie vervullen ten behoeve van de directie.
- Manager Planning en Productie Lisette Castel neemt de positie van de Artistiek Directeur waar binnen het afdelingshoofdenoverleg.

Samenstelling staf

Binnen de staf zijn enkele wijzigingen opgetreden voortvloeiend uit vervanging van vertrekkende medewerkers.

Samenstelling orkest

Binnen het orkest vonden in 2023 de volgende mutaties plaats:

In dienst	Uit dienst
Nadia Ettinger, 2 ^e viool	Susanne Niesporek, plv aanvoerder 2 ^e viool
Jonathan Wegloop, lage hoorn	

5. GOVERNANCE

Het Koninklijk Concertgebouworkest onderschrijft de Governance Code Cultuur en past deze toe.

Het Stichtingsbestuur kwam in 2023 vier maal regulier bijeen.

Het bestuur werkt aan de hand van een jaaragenda waar elementen uit de Governance Code met regelmaat terugkeren naast de vaste rapportage- en verslagleggingspunten ten behoeve van de subsidieverantwoording.

De vergadering begint standaard met een halfuur zonder aanwezigheid van directie of management waarin het Bestuur haar eigen functioneren, werkgeverstaken of afstemming met de medezeggenschapsgrémia kan bespreken.

De agenda van de bestuursvergaderingen bevat voorts een aantal vaste onderdelen (artistiek, financieel, zakelijke organisatie en PR) dat naar inzicht van directie en Bestuur wordt uitgebreid met actuele zaken die aandacht behoeven.

In 2023 werd binnen de bestuursagenda extra aandacht gegeven aan:

- Bestuurssamenstelling, bestuursmodel, governance
- Ontwikkelingen directiesamenstelling, bijwerken directiereglement
- Managementbegroting 2024, financiële vooruitzichten 2025 en verder
- Duurzaamheidsdossier
- Ontwikkelingen Development en Foundation Concertgebouworkest

Mede naar aanleiding van vragen uit de commissie muziek van de Raad voor Cultuur zal in 2024 een extra exercitie op het governance-model worden uitgevoerd, waarin met name zal worden bekeken op welke wijze het Concertgebouworkest kan voldoen aan de Wet op de Ondernemingsraden. Dit kan leiden tot een beslissing om een uitzondering te bepleiten bij de SER.

De verslagen van het Artistiek Beraad (zie hieronder) komen standaard aan de orde in de bijeenkomsten van het Stichtingsbestuur.

6. OVERLEG EN ZEGGENSCHAP:

Overleg Directie – Vereniging ‘Het Concertgebouworkest’

Eenmaal per kwartaal vindt er afstemmingsoverleg plaats tussen de Directie en het Verenigingsbestuur (VB) in de zogenaamde Contactbespreking waarin de dagelijkse gang van zaken met het voltallige VB wordt doorgenomen en belangrijke beleidswijzigingen en – plannen worden besproken. Op basis van de agenda worden verschillende managers gevraagd om bij dit overleg aan te schuiven. In 2023 hebben drie contactbesprekingen plaatsgevonden.

Naast de contactbesprekingen is er zeer regelmatig overleg tussen de Voorzitter van het VB en de Directie en vindt op gezette tijden overleg ‘op onderwerp’ plaats tussen VB afvaardigingen met de dossierhouders binnen de Directie en/of de manager P&O.

Overleg Directie – Artistieke Commissie

In het Artistiek Beraad vindt overleg plaats tussen Directie, chef-dirigent en de Artistieke Commissie (een commissie van orkestleden). Het overleg heeft betrekking op het artistieke

beleid, het artistiek functioneren van het orkest, de toekomstige programmering en de evaluatie van gerealiseerde producties.

Het Artistiek Beraad heeft in 2023 zes keer plaatsgevonden.

7. MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Code Fair practice / Fair pay

Het Koninklijk Concertgebouworkest onderschrijft de code Fair Practice / Fair Pay, maar constateert dat wij hieraan binnen de bij de subsidiëring gegeven financiële kaders geen uitvoering (meer) kunnen geven.

Dit betreft zowel het element goed werkgeverschap 'Fair practice' waar wij aanlopen tegen de beperkingen in onze exploitatie die ons verhinderen om een passende indexatie op onze salarissen te bieden (laat staan 'behoud koopkracht') alsook het element 'Fair Pay', waar wij constateren dat ons salarisoniveau (dus los van de vraag of er überhaupt geïndexeerd kan worden) ons als wervende werkgever van topmusici op achterstand zet ten opzichte van vergelijkbare orkesten in de ons omringende landen.

Arbeidsvoorwaarden en personeelsvoorzieningenbeleid - Vanwege de sombere financiële vooruitzichten (voortvloeiend uit een structureel dekkingprobleem aan de personeelskostenzijde) en de noodzaak om per 2025 weer tot een nulbegroting te komen, kon ultimo 2023 nog geen besluit worden genomen over een indexatie van de salarissen van het personeel, deze beslissing is uitgesteld naar Q2 2024.

Topinkomens - Het Koninklijk Concertgebouworkest is onderhevig aan de Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen (WNT). De Stichting Koninklijk Concertgebouworkest geeft uiteraard conform de door de WNT gestelde kaders uitvoering aan de wet. Voor verdere details verwijzen wij naar pagina 40 van de jaarrekening.

Honoraria dirigenten en solisten - Dirigenten en solisten worden ingehuurd op basis van overeenkomsten van opdracht. Betaling geschiedt per gegeven concert. De concert-fee omvat de individuele voorbereiding op het concert alsmede de collectieve voorbereiding en uitvoering in samenwerking met het orkest.

Het totaal betaalde bedrag aan honoraria voor alle dirigenten tezamen beliep in 2023: 1.709.460, dit komt neer op gemiddeld € 15.128 per concert op 113 concerten.

Het totaal betaalde bedrag aan honoraria voor alle solisten tezamen beliep in 2023 €934.839 dit komt neer op gemiddeld € 8.273 concert op 113 concerten.

Naast genoemde honoraria worden reis- en verblijfkosten in de meeste gevallen separaat door het orkest vergoed. Voor dirigenten en solisten tezamen betrof dit in 2023 een totaalbedrag van € 191.772 op 113 concerten.

Werkgelegenheid – werkgeverschap – opdrachtgeverschap - Het Koninklijk Concertgebouworkest streeft naar een vaste bezetting van 126 fte 'op het podium'.

Deeltijd wordt op artistieke gronden slechts beperkt toegestaan en wordt per periode van twee seizoenen toegekend.

Ieder orkest heeft behoefte aan een flexibele schil rond de vaste krachten op het podium; voor het opvangen van ziekteverzuim, verloven en afwijkende orkestbezettingen zal altijd een beroep moeten worden gedaan op goede remplaçanten. Het orkest betoont zich ook voor deze flexwerkers graag een zo sociaal en goed mogelijke werkgever.

- De inzet van deze flexkrachten vindt plaats binnen de landelijke *cao remplaçanten*
- Er wordt voor de inhuur van de flexibele schil musici géén gebruik gemaakt van zzp- of payrollconstructies.
- Voor werkzaamheden binnen de staforganisatie wordt incidenteel een beroep gedaan op arbeid in de vorm van zzp- of uitzendcontracten. De Stichting hanteert hiervoor marktconforme tarieven en toont zich een betrouwbare en sociale opdrachtgever.

Code Inclusie en Diversiteit

Het Koninklijk Concertgebouworkest onderschrijft de Code Inclusie en Diversiteit en past deze toe. Het dossier Diversiteit en Inclusie heeft een structurele plaats verkregen binnen het Organogram in het pakket van de manager Educatie, Talentontwikkeling en D&I. Het Koninklijk Concertgebouworkest richt zich hierbij specifiek op de man/vrouw verhouding, het bieden van een veilige werkomgeving en het bevorderen van een grotere toegankelijkheid, kansgelijkheid en inclusiviteit voor sociaal-economische groepen die niet tot het voorspelbare publiek van een symfonieorkest behoren.

Wij rapporteren als volgt op de vier P's uit de code:

Programming - De programmering van het Koninklijk Concertgebouworkest wordt bepaald door het internationaal gewaardeerde corpus aan bestaande en nieuw te schrijven werken voor symfonieorkest.

Binnen het opdrachtenbeleid is voor de komende jaren een duidelijke nadruk op opdrachten aan vrouwelijke componisten vastgelegd. Daarnaast programmeren wij met enige regelmaat werken van vrouwelijke componisten uit het bestaande corpus aan symfonisch werk. Dit resulteerde in 2023 in de uitvoering van 9 werken van evenzoveel vrouwelijke componisten, waarvan 5 opdrachtwerken hun wereld- of Nederlandse première beleefden bij het Concertgebouworkest (Metselaar, Clyne, Beamish, Serksnyte, Chin, zie pag 13).

Voor de komende jaren is ruimte gemaakt in het schema voor een week per seizoen 'grenzeloos programmeren' waarbij het orkest juist voorbij de grenzen van het eerder genoemde corpus wil kijken. In 2023 werd het *Requiem for Nature* van Tan Dun binnen deze lijn uitgevoerd, met medewerking van Chinese boventoonzangers. Voor 2024 wordt gewerkt aan een programma rond de Surinaamse componist Johannes Helstone (1853 – 1927).

Publiek – Wij constateren dat de repertoirekeuze bepalend is voor de uiteindelijke samenstelling van het publiek. Aangezien het orkest primair uitvoering geeft aan de Westerse symfonische canon en het orkest een kostbaar instrument is waaruit relatief hoge toegangsprijzen voortvloeien, is het publiek vaak dienovereenkomstig samengesteld. Verandering op dit gebied is een kwestie van lange adem in op basis van een brede educatieve inspanning die de individuele kunstinstellingen ruim zal moeten overstijgen en in combinatie met een gestructureerde aanpak ten aanzien van de (duurzame) toegankelijkheid.

Voor de komende jaren verwachten wij allereerst een grote nadruk te zullen leggen op een toegankelijkheid van onze activiteiten door middel van aanpassingen in de prijsstrategie en versterking van educatieve programma's. Dit element is door de financiële ontwikkelingen in 2023 onder druk komen te staan (zie ook Financiële vooruitzichten).

De serie, en vooral het bijbehorende format *Essentials* – gericht op een publieksgroep tussen de 25 en 40 jaar – draagt in toenemende mate bij aan een diversificering van ons publiek op het gebied van leeftijd. Wij constateren dat wij in onze publieksofbouw gemeten over al onze betaalde transacties een mooi gebalanceerde leeftijdsverdeling weten te bewerkstelligen.

Leeftijdsopbouw (betaalde transacties bezoek Concertgebouworkest in Concertgebouw)

Seizoen	2018-2019	2022-2023
<18	0%	1%
18-24	2%	9%
25-34	13%	17%
35-44	10%	10%
45-54	13%	13%
55-64	17%	18%
65-74	19%	18%
75+	17%	14%
Onbekend*	9%	18%
<i>Gemiddelde leeftijd</i>	56,4	50,6

*vergelijking met andere jaren leert dat een hoog % 'leeftijd onbekend' gepaard gaat met een hoog % losse kaartverkoop. Losse kaartkopers zijn aanzienlijk jonger dan abonneementhouders. Het hoge aantal leeftijd onbekend geeft daarmee een relatief hogere berekenbare gemiddelde leeftijd (wij kennen meer geboortedata van – oudere – abonneementhouders dan van – jongere - losse kaartkopers . De daling van de berekende gemiddelde leeftijd in 2022-2023 zou bij complete registratie van de geboortejaren dus nog verder versterkt worden (2018-2019: 51% losse kaart, 2022-2023: 58% losse kaart).

Ten aanzien van onze publieksoontwikkeling geven wij hierbij enige cijfers over onze concertexploitatie in Amsterdam waarin de ontwikkeling tussen 2018-2019 en 2022-2023 duidelijk wordt:

Seizoen	2018-2019	2022-2023
<i>Aantal concerten</i>	68	72
<i>Aantal bezoeken</i>	112.045	116.128
<i>Beschikbare capaciteit</i>	126.128	128.548
<i>Bezettingsgraad</i>	88,8%	90,3%
<i>Actieve huishoudens</i>	18.731	25.683
<i>Huishouden NL</i>	89%	91%
<i>Huishouden 'toerist'</i>	9%	9%
<i>Onbekend</i>	2%	0%

Onze publieksfootprint in Nederland is – in overeenstemming met het voor 2021-2024 geformuleerde beleid richting 2030 – gemeten in het aantal actieve huishoudens met 37% gestegen. Target voor 2030 is een 50% stijging t.o.v. 2018-2019. Gezien de ontwikkeling tot heden lijkt deze target haalbaar.

Reisafstanden huishoudens alle adressen naar Concertgebouw (betaalde transacties)

<i>Seizoen</i>	<i>2018-2019</i>	<i>2022-2023</i>
<i><2km</i>	<i>2%</i>	<i>1%</i>
<i>2-4km</i>	<i>25%</i>	<i>25%</i>
<i>5-9km</i>	<i>7%</i>	<i>8%</i>
<i>10-49km</i>	<i>35%</i>	<i>31%</i>
<i>50>km</i>	<i>31%</i>	<i>35%</i>

Wij bereiken in toenemende mate bezoekers van (ver) buiten de Randstad. Dit wordt mede veroorzaakt door de sterke (landelijke) positionering van ons orkest als toporkest in groot bezet repertoire. Wij verwachten dat deze publiekstrend de komende jaren zal doorzetten. Toeristenbezoek levert ongeveer 10 van de 35% 50>km.

Personeel:

orkest - Proefspelen vinden volgens strikte procedures plaats en zijn gericht op selectie van de gezochte allerhoogste kwaliteit, zonder aanzien des persoons. Het orkest telde ultimo 2023 op 114 ingevulde formatieplaatsen op het podium (exclusief 12 academisten) 64 leden met een migratie-achtergrond, waarvan 4 'niet-westers'. Binnen het orkest is een redelijk gebalanceerde man-vrouw verhouding aanwijsbaar.

staf - Bij de samenstelling van staf, directie en bestuur gelden geschiktheid voor de functie en affiniteit met de doelstellingen en het uiteindelijke product van de Stichting als de belangrijkste kwaliteiten voor selectie. Werving geschiedt op basis van tevoren opgestelde functieprofielen.

Staf en directie telden ultimo 2023 op 59 individuele leden 8 personen met een migratie-achtergrond, waarvan 2 'niet-westers'.

Binnen de staforganisatie en in het management is een oververtegenwoordiging van vrouwen aanwijsbaar. In het afdelingshoofdenoverleg zijn buiten de directieleden vijf vrouwen en een man vertegenwoordigd.

bestuur - Binnen het bestuur zijn momenteel vier van de acht vrij benoembare leden vrouw. De man-vrouwverhouding binnen de drie bestuursposities die vanuit het personeel worden voorgedragen is een punt van aandacht voor de komende jaren, waarbij zal worden gestreefd om de man-vrouwverhouding binnen het orkest ook te weerspiegelen binnen deze bestuursafvaardiging. Binnen het bestuur hebben drie van de elf leden een migratie-achtergrond, waarvan één niet-westers.

Partners - Ten aanzien van de dirigenten, solisten en gastartiesten waarmee het orkest werkt, geldt hetzelfde als hetgeen bij de samenstelling van het orkest is opgemerkt: vooral de te leveren kwaliteit in het gevraagde repertoire telt. De marktplaats voor deze partners is zéér internationaal. In de planning van dirigenten wordt nadrukkelijk gestreefd naar het structureel vergroten van het aantal vrouwelijke dirigenten bij het Concertgebouworkest. Dit resulteerde in 2023 in speelbeurten voor twee vrouwelijke dirigenten (Mirga Grazanite Tyla en Joanna Mallwitz (operaproductie bij NO&B)).

Mensenrechten – tournees en gastartiesten

Het Koninklijk Concertgebouworkest volgt de beleidslijnen van de Rijksoverheid waar het de optredens buiten de landsgrenzen betreft. In algemene zin kan worden gesteld dat het orkest optreedt in die landen waar Nederland op diplomatiek niveau wordt vertegenwoordigd. Voor de lijst van buitenlandse optredens die plaatsvonden in 2023 verwijzen wij naar bijlage 6.

Ten aanzien van de individuele gastartiesten waarmee het orkest samenwerkt, geldt de volgende beleidslijn:

Het Concertgebouworkest werkt samen met een scala aan dirigenten, solisten en componisten. Deze kunstenaars worden op hun artistieke kwaliteiten beoordeeld, niet op hun karaktereigenschappen, meningen of politieke voorkeuren.

Het Concertgebouworkest werkt niet samen met kunstenaars die door de Nederlandse overheid of de EU vermeld worden op een lijst van personen die onderworpen zijn aan sancties die hen de toegang tot Nederland of lidstaten van de EU ontzeggen.

Deze lijn is ook in 2023 gevolgd.

Milieuaspecten van de activiteiten.

In 2023 is met hulp van onze partner Arcadis een duurzaamheidsexercitie uitgevoerd op de activiteiten van het Koninklijk Concertgebouworkest. Belangrijkste uitkomst hiervan was de vaststelling dat wij in onze activiteiten willen voldoen aan het gestelde in het klimaatakkoord van Parijs (duurzame uitstootreductie van 55% per uiterlijk 2030).

Als referentiejaar voor deze reductie hebben wij de gemiddelde uitstoot over de jaren 2015-2019 berekend (onze gegevens van het 'Parijse' peiljaar 1990 ontbreken). In deze jaren was de gemiddelde uitstoot op ons personen- en instrumententransport 1356 ton CO₂. Vanuit deze waarde berekenen wij het volgende afbouwschema voor onze reisbewegingen tot 2030:

2023	1300 ton CO ₂	2026	1000 ton CO ₂	2029	700 ton CO ₂
2024	1200 ton CO ₂	2027	900 ton CO ₂	2030	600 ton CO ₂
2025	1100 ton CO ₂	2028	800 ton CO ₂		

Gerealiseerde uitstoot reisbewegingen tournees

2019	1289 ton CO ₂ (28 concerten Buitenland), incl. instrumentenvervoer
2020	47 ton CO ₂ (4 concerten Buitenland), incl. instrumentenvervoer
2021	184 ton CO ₂ (10 concerten buitenland), incl. instrumentenvervoer
2022	781 ton CO ₂ (20 concerten buitenland), incl. instrumentenvervoer
2023	963 ton CO ₂ (29 concerten buitenland), incl instrumentenvervoer

De uitstoot voortvloeiend uit ons woon-werkverkeer hebben wij nog niet kunnen vastleggen. Deze exercitie staat gepland voor 2024.

Wij ondersteunen het Concertgebouw NV als onze belangrijkste zaalpartner waar mogelijk in het bereiken van hun uitstootreductie. De temperatuur op het podium van de Grote Zaal blijkt hier wel een kritieke factor; bij koudeklachten is het met name voor bespelers van strijkinstrumenten lastig om de gewenste fijne motoriek op peil te houden.

8. ONTWIKKELINGEN IN HET BOEKJAAR

Educatie: Talentontwikkeling jonge dirigenten

Na verloop van de Covidmaatregelen konden de activiteiten in samenwerking met de Nationale Master Orkestdirectie weer worden opgepakt. Er vonden 25 repetitiebezoeken plaats.

Educatie: Talentontwikkeling: jonge musici

Orkestacademie

Sinds 2003 biedt het Koninklijk Concertgebouworkest de leergang *Academie van het Koninklijk Concertgebouworkest* aan, waar beginnende beroepsmusici intensief worden gecoacht op het vlak van orkestspel. In de afgelopen vijf seizoenen kon het orkest de volgende aantallen academisten begeleiden:

- 2019-2020 9 academisten
- 2020-2021 reguliere programma geannuleerd vanwege covid
- 2021-2022 10 academisten
- 2022-2023 12 academisten
- 2023-2024 12 academisten

Dankzij financiële bijdragen van Foundation Concertgebouworkest kan het aantal beschikbare academieplaatsen de komende jaren verder groeien tot uiteindelijk 16 posities.

Concertgebouworkest Young

Concertgebouworkest Young is het pan-europese orkestproject voor getalenteerde jongeren van 14 tot 18 jaar die om welke reden dan ook toegang tot een goede en nabije muzikale educatieve structuur ontberen. Iedere zomer komen circa 80 geselecteerde jongeren bij elkaar om gedurende 20 dagen samen met een selectie van musici van het Concertgebouworkest en coaches van het United World College te werken aan de voorbereiding van een volledig symfonisch orkestprogramma, kamermuziek en een persoonlijk ontwikkeltraject.

In 2023 resulteerde dit in twee uitvoeringen met werken van Tsjaikovski, Bruch (met Maria Duenas), Metselaar en Moesorgski onder leiding van Andrés Orozco-Estrada in het Concertgebouw in Amsterdam en de Konzerthaus Berlijn.

Educatie: binnenschoolse educatie / initiatie / participatie

Het orkest werkt op het gebied van de binnenschoolse educatie nauw samen met Het Concertgebouw in de coördinatie en afstemming van zijn muziek-educatieve activiteiten ten behoeve van het Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs. De relatie met de scholen is in

handen van het Concertgebouw, inclusief het acquisitie- en evaluatietraject, voortvloeiend uit de specifieke eigenschappen van de Amsterdamse markt voor kunsteducatie.

- 18 concerten 'Kinderconcert' in de Amsterdamzaal voor 959 leerlingen PO
- 3 concerten 'Kindermuziekdag' in de Amsterdamzaal buitenschools 147 bezoekers
- 5 'Schoolconcerten' in de Grote Zaal voor 3.688 leerlingen PO
- 2 herhalingen schoolconcerten als 'Kinderconcert' buitenschools in Grote zaal, 3543 bezoekers
- 2 'Kinderconcerten' in de Kleine Zaal, buitenschools, 825 bezoekers
- 36 bijeenkomsten 'repetitiebezoek on stage / back stage' voor 590 leerlingen VO
- 5 workshops componeren voor 149 leerlingen VO
- 17 contactmomenten 'MBO inspiratiedag' voor 321 leerlingen MBO

Het Koninklijk Concertgebouworkest wil graag zoveel mogelijk kinderen en scholen bereiken, maar heeft beperkte mogelijkheden om dit met live-concerten te realiseren. Daarom hebben wij vijf educatieve apps ontwikkeld die gratis beschikbaar zijn voor basisscholen in binnen- en buitenland (3000 scholen in NL en Vlaanderen, met 5600 hoofdgebruikers, hiermee bereiken wij ongeveer 140.000 schoolkinderen per jaar).

Tevens is er een reeks filmpjes die in samenwerking met Schooltv zijn gemaakt "Tussen je Oren" om leerkrachten en kinderen op een speelse en laagdrempelige manier in aanraking te brengen met het orkest en het symfonisch repertoire.

Repertoire-ontwikkeling

In 2023 verzorgde het orkest de volgende wereldpremières (mannelijke componisten zijn aangegeven met *):

- C. Metselaar – opdrachtcompositie voor Concertgebouworkest Young
- S. Beamish – Distans
- Tan Dun* – Requiem for Nature
- X van de Pol* - Madhouse
- T. Loevendie* - Six Turkish Folk Poems (instr: Bulsink)

De volgende werken werden in Nederlandse première gebracht (mannelijke componisten zijn aangegeven met *):

- J. Lopez* - Aino
- E. Morricone* - Ut
- M. Pintscher* - Shirim
- N. Šenk - Concert voor orkest: delen 1, 2 en 3
- R. Serksnyte – De Profundis
- D. Glanert* - Prager Sinfonie
- J. Widmann* - Das heisse Herz
- O. Knussen* - Choral
- G. Benjamin* - Concerto for Orchestra
- U. Chin – Spira

Formatontwikkeling

Als onderdeel van het format 'grenzeloos programmeren' werd in 2023 een het project Tan Dun - Requiem for Nature gerealiseerd in samenwerking met Pierre Audi en drie Chinees/Mongoolse solisten in de Gashouder in Amsterdam.

Binnen de lijn 'unieke luisterervaring' werd een tweede project 'Inside Out' met Iván Fischer gerealiseerd waarbij het publiek tussen de orkestleden kon plaatsnemen, op de vloer van de Grote Zaal van het Concertgebouw.

Het jaarlijkse openluchtconcert Opening Night werd in 2023 in Amsterdam Noord op de NDSM werf gegeven voor ruim 5.000 bezoekers plus ongeveer 180.000 televisie-kijkers. Voor 2024 staat een optreden in Amsterdam Zuidoost gepland.

In samenwerking met jongerenvereniging Entree werd een editie van Essentials omgedoopt tot 'Entree-only' waardoor de zaal vrijwel volledig met 20 tot 35-jarigen werd gevuld.

Kamermuziek

Het Concertgebouworkest stimuleert zijn leden tot het spelen van kamermuziek omdat dit sterk de ontwikkeling van de klank- en speelcultuur versterkt. Het draagt ook bij aan de artistieke en sociale cohesie binnen de orkestgemeenschap.

De Coördinator Kamermuziek produceerde in 2023 62 kamermuzikale activiteiten ten behoeve van:

- Live optredens tijdens bij Radio & TV: 1 optreden
- Mecenaat en Buitenlandse Vriendenverenigingen: 38 optredens
- Concertvrienden (Close-up e.a.): 7 optredens
- de serie Bijlmer Klassiek: 5 optredens
- Overig, bijvoorbeeld, Side by Side, PR activiteiten etc: 11 optredens

Bovenstaande staat nog los van de vele kamermuzikale activiteiten die onze musici op eigen initiatief hebben gerealiseerd.

Publieksbereik

Het orkest realiseerde in 2023:

77 concerten in de standplaats (incl. 4 kinderconcerten en 5 concerten Bijlmer Park)

8 opera-uitvoeringen bij DNOB

5 uitvoeringen voor betalend publiek in het Bijlmerparktheater

1 openluchtconcert in de standplaats

1 uitvoering Concertgebouworkest Young in de standplaats

Samen goed voor 144.638 bezoeken

1 concert buiten standplaats in Nederland (1.266 bezoeken)

29 concerten in het buitenland (incl 1 openbare repetitie)

1 concert uitvoering Concertgebouworkest Young in buitenland

Samen goed voor 60.016 bezoeken

5 schoolconcerten in de Grote Zaal (3.688 bezoeken)

18 schoolconcerten in de Amsterdamzaal (1.106 bezoeken)

6 niet-schoolgebonden educatieve activiteiten (276 bezoeken)

Samen goed voor 5.070 bezoeken

Met de 5 educatieve apps werden in 2023 140.000 contacten gegenereerd.

De website registreerde 788.755 bezoeken.

Mediaportefeuille

In 2023 werden de volgende mediaproducties gerealiseerd:

Radio

- 25 concertregistraties AVROTROS – NPO Radio 4

Audiovisueel

- 4 eigen Audiovisuele producties (concertregistraties) ten behoeve van diverse afnemers / co-producenten (o.a. NPO - AVROTROS, Mezzo, Medici.TV, NHK Japan, Symphony)

CD-opnamen

- In 2023 werd een cd-release op het eigen label RCO Live gerealiseerd: een verzamelbox met historische Bruckner-opnamen. Daarnaast werden twee archieftitels o.l.v. Mariss Jansons op vinyl uitgebracht (Mahler 3 en Moesorgski - Schilderijen van een tentoonstelling).

Binnen een samenwerking met Apple werden 10 live-releases van het Concertgebouworkest exclusief gepubliceerd naar aanleiding van de lancering van Apple Classical hetgeen resulteerde in een groei van circa 250.000 streams per jaar op Apple music naar 3,5 miljoen streams van de RCO Live catalogus in Apple Classical launch year 2023

10. FINANCIËLE RESULTATEN

Exploitatieresultaat 2023 versus begroting 2023

Het verslagjaar is afgesloten met een nadelig exploitatiesaldo van € 1.103.414 (begroot: € 1.743.281, negatief). Het saldo uit gewone bedrijfsuitoefening beliep € 807.410, negatief (begroot: € 1.805.781, negatief).

De verdelingen van de baten en lasten in boekjaar 2023 zijn als volgt (bedragen x € 1.000):

1. Eigen inkomsten binnenland	13.154	1. Personele kosten (Beheerslasten)	4.505
2. Concerten buitenland	4.020	2. Materiële lasten (Beheerslasten)	3.651
3. Financiële baten	-293	3. Personele kosten (Activiteitenlasten)	15.250

4. Subsidies	15.929	4. Dirigenten/solisten/koren (Activiteitenlasten)	2.279
		5. Materiële lasten (Activiteitenlasten)	8.225
		6. Financiële lasten	3
Totaal	<u>32.810</u>	Totaal	<u>32.602</u>

Het over het verslagjaar behaalde nadelig exploitatieresultaat ad € 1.103.414 is per saldo € 639.867 voordeliger uitgevallen dan het begrote resultaat ad € 1.743.281 (negatief), met name door hogere zaalbezetting en hogere gemiddelde kaartprijzen.

Aanwending middelen RAOCC

In 2023 werd met inzet van middelen verkregen uit de corona-noodsteun RAOCC een bijzonder project gerealiseerd dat oorspronkelijk was gepland in het voorjaar van 2021 maar dat toen vanwege de covid-19 beperkingen geen doorgang kon vinden. Dit betrof het Requiem for Nature van Tan Dun in samenwerking met Pierre Audi dat samen met Holland Festival alsnog kon worden geproduceerd en uitgevoerd in de Gashouder op het Westergasterrein. Hiervoor is een bedrag van € 500.000 aan de reserve onttrokken (out of pocket productiekosten, gastartiesten, personeelskosten/arbeidsuren).

De specificatie van het verschil ten opzichte van de begroting luidt:

bedragen x € 1000	gerealiseerd	begroting	verschil - = nadelig
1. Opbrengsten concerten en tournees	7.778	8.348	-570
2. Overige opbrengsten	5.179	4.550	629
3. Subsidies Min. OCW en Gem. A'dam, etc.	17.217	14.832	2.385
4. Personele kosten (Beheerslasten)	4.505	4.443	-62
5. Materiële lasten (Beheerslasten)	3.651	3.522	-129
6. Personele kosten (Activiteitenlasten)	17.528	17.224	-304
7. Materiële lasten (Activiteitenlasten)	8.225	7.755	-470
8. Financiële baten en lasten	-296	63	-359
	<u>-4.031</u>	<u>-5.151</u>	<u>1.120</u>

De hogere eigen inkomsten zijn het gevolg van hogere zaalbezetting en hogere gemiddelde kaartprijzen. Het orkest ontving meer gelden van de Foundation Concertgebouworkest. De indexatie van de subsidie van OCW was hoger dan begroot.

De personele lasten waren iets hoger als gevolg van kosten van ziektevervangning.

De materiële beheerslasten waren hoger vanwege huisvestingskosten en merkontwikkeling.

De materiële activiteitenlasten waren hoger dan begroot vanwege fors gestegen zaalhuren en kosten van dure producties zoals de concerten in de Gashouder en de Opening Night.

De financiële baten en lasten waren lager dan begroot als gevolg van een (ongerealiseerd) boekverlies op de beleggingen. De baten betreffen de rente over de verstrekte lening aan Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest.

Het resultaat is onttrokken aan de algemene reserve.

Voornaamste risico's en onzekerheden

Het Koninklijk Concertgebouworkest heeft de volgende risico's geïdentificeerd, die een bedreiging kunnen vormen voor de continuïteit (zie ook Financiële Vooruitzichten):

- Continuïteit van de subsidies: In 2024 zullen nieuwe subsidieaanvragen gedaan worden bij het Ministerie van OCW en de Gemeente Amsterdam voor de cultuurplanperiode 2025-2028. Het risico bestaat dat subsidies gekort worden of lager worden geïndexeerd dan de algemene prijspeilontwikkelingen. Ook achten wij het niet uitgesloten dat overheden hun financiële coronaschade over enkele jaren alsnog (deels) op hun subsidie-uitgaven zullen verhalen. De in de jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de subsidiering van het orkest.
- Het niet internationaal marktconform kunnen belonen van de musici brengt als risico met zich mee dat het Concertgebouworkest op termijn talentvolle musici mogelijk niet kan behouden of moeilijkheden zal ondervinden bij het aantrekken van musici van het hoogste niveau. Het huidige salarisniveau stelt nieuwe musici ook voor grote uitdagingen op de woningmarkt in West-Nederland. Het salarisniveau is onvoldoende om via een toepasselijke hypotheek een stap op de koopmarkt te zetten, en de huren in de vrije sector zijn dusdanig hoog dat de woonlast binnen het besteedbare salaris een onacceptabel groot deel opslokt.
- Vanwege onder andere de terugtrekkende overheid bestaat het risico dat het Concertgebouworkest een groter beroep moet doen op Foundation Concertgebouworkest, terwijl op haar beurt de Foundation zich in een steeds competitiever landschap van fondsenwerving en sponsoring bevindt. De reserves van de Foundation waarop een beroep kan worden gedaan zijn eindig. Schenkingen aan de foundation zijn in toenemende mate geormerkt voor specifieke (project)bestedingen, de aanwending van mecenaatsgeld voor algemene doeleinden of op algemene titel is hierdoor een uitdaging. Dit beperkt de mogelijkheid om structureel (overheids)geld te vervangen door mecenaatsinkomsten.
- Er is een (wereldwijd aanwijsbare) trend in publieksgedrag waarbij abonnementen in belang afnemen ten gunste van de koop van losse kaarten. Dit is een risico voor de systematiek van voorfinanciering die in het abonnementensysteem besloten ligt en die het orkest van een goede liquiditeit voorziet. Losse kaarten worden bovendien 'van onder uit' de rangenplattegrond gekocht waar abonnementen juist 'van boven af' in de rangenplattegrond hun afzet vinden: de losse kaartkoper neemt in belang toe, koopt op het laatste moment en heeft over het algemeen een lagere besteding in zijn hoofd dan de abonenthouder.
- Rendement van beleggingen: De omvang van de effectenportefeuille bedraagt € 4,8 miljoen. Aan het houden van effecten zijn risico's verbonden. Op basis van een langetermijnvisie, strategische uitgangspunten en economische verwachtingen kiest het Concertgebouworkest voor een afgewogen verhouding tussen risico en rendement. Daarbij moet een brede spreiding over diverse beleggingscategorieën zorgen voor het verminderen van ondernemings-, land- of valuta specifieke beleggingsrisico's. Het beleggingsbeleid wordt periodiek in het bestuur besproken.
- Kredietrisico: Het kredietrisico heeft betrekking op het oninbaar worden van een vordering die het Koninklijk Concertgebouworkest heeft op een tegenpartij.
- Valutarisico: Het valutarisico is het risico van schommelingen in de waarde van in vreemde valuta luidende posten als gevolg van wijzigingen in valutakoersen. Het valutarisico in de

effectenportefeuille wordt door het Concertgebouworkest beperkt door de beleggingen te spreiden over vaste en zakelijke waarden die in verschillende wereldregio's (met daaraan gerelateerde valuta) (Europa, Verenigde Staten, Azië en opkomende markten).

- **Renterisico:** Renterisico is de invloed die schommelingen in de rente hebben op de toekomstige winstgevendheid. Het renterisico is voornamelijk geconcentreerd in de portefeuille vastrentende waarden. Een stijging van de rente zal koersverlies veroorzaken. Dit renterisico wordt door het Concertgebouworkest beperkt door een goede spreiding over looptijden in de portefeuille, beleggingen in bedrijfsobligaties (waarvan het koersverloop tevens afhankelijk is van de bedrijfsresultaten) en een actief beheer van de portefeuille. Een deel van de portefeuille is geïnvesteerd in spaarfaciliteiten met een beperkt renterisico.
- **Wet- en regelgeving:** sinds 1 januari 2020 is de Wet Arbeidsmarkt in Balans in werking getreden die ons verplicht om met name aan onze remplaçanten een gelijke beloning voor gelijk werk te bieden. De in de wet voorziene gelijktrekking van beloning heeft dan ook een serieuze impact op onze kosten gehad die wij inschatten op een structurele impact van circa € 400K, waarvoor wij op dit moment geen dekking kunnen aanwijzen. Verandering van repertoire is geen serieuze optie, vermindering van het aantal producties leidt tot een verslechtering van de dekkingsmogelijkheden, verhoging van de toegangsprijzen is evenmin realistisch. Voor de subsidieperiode 2025-2028 is door OCW een extra budget ter beschikking gesteld om (een deel van) deze dekking te verzorgen. Dit budget is berekend op basis van de subsidieverhoudingen met co-financier Amsterdam. In onze aanvraag voor periode 2528 hebben wij de gemeente Amsterdam opgeroepen om het ontbrekkende deel aan te vullen. Het is onzeker of de Gemeente hieraan gehoor zal geven.

Ter mitigering van bovenstaande risico's is in samenspraak met het bestuur van de Foundation besloten te allen tijde een gezamenlijk buffervermogen van €14 miljoen aan te houden dat vooralsnog 50%/50% wordt verdeeld. Op 31 december 2023 voldoet het Concertgebouworkest aan dit interne vermogensbeleid. Aanwending van het gedeelte van deze buffer dat berust bij de Foundation is afhankelijk van goedkeuring door het (onafhankelijke) Foundationbestuur.

De continuïteit van de organisatie wordt voorts gewaarborgd door het gevoerde strategisch beleid en de uitstekende reputatie van het orkest bij publiek en andere stakeholders in binnen- en buitenland. Het strategisch beleidsplan is onderdeel geweest van de subsidieaanvraag 2021-2024 en vormde de basis onder de aanvraag voor periode 2025-2028.

Solvabiliteit en liquiditeit

De solvabiliteit, de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen, is in 2023 afgenomen van 75% naar 68%. Deze verhouding is goed te noemen. Het orkest is in staat aan al haar verplichtingen te voldoen. De liquiditeit is mede door vooruit ontvangen subsidies goed.

Kasstromen en financieringsbehoefte

Afgezien van de verstrekte lening aan de Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest ten behoeve van RCO House, zijn de kasstromen uit investerings- en financieringsactiviteiten gering te noemen. Vanaf 2018 is begonnen aan de opbouw van een effectenportefeuille om overtollige liquide middelen te laten renderen op basis van een lange termijn horizon. Het werkkapitaal van het Koninklijk Concertgebouworkest is positief. De

investering in werkkapitaal hangt voor een belangrijk deel af van de rekening-courant positie met verbonden partijen.

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid is in de jaarrekening bij de effecten toegelicht.

Financiële vooruitzichten

Net als in eerdere jaren benoemen wij hier dat wij ons zorgen maken over de houdbaarheid van ons financieringsmodel – in het bijzonder het subsidiemodel – waarbinnen onze organisatie zich beweegt.

Het Koninklijk Concertgebouworkest neemt een uitzonderlijke positie in binnen de landelijke BIS en binnen de orkestensector waarbij de hoge (vaste) personeelslasten in ons geval in toenemende mate moeten worden gedekt uit steeds minder zekere variabele inkomsten. Bij de meeste collega-orkesten bewegen zowel de vaste lasten als de subsidievoet zich rond hetzelfde percentage tussen de 75% en 85%. In deze gevallen kan het orkest een beter financieel resultaat bewerkstelligen door minder activiteiten uit te voeren. Het Concertgebouworkest bevindt zich in een radicaal tegengestelde positie: minder activiteiten vermindert de dekkingsbijdrage aan de vaste lasten. Voor ons orkest ligt de belangrijkste besparingsroute dus in de vaste lasten en dat zijn vooral de personeelskosten; maar onze personele bezetting is juist de unieke factor die de kracht van ons verdienmodel vergroot.

Het subsidiemodel, dat sinds de jaren tachtig een steeds grotere nadruk heeft gelegd op het verwerven van eigen inkomsten, is achterhaald door het toenemende effect van genoemde dekkingsproblematiek binnen een markt waar de optimalisatiemogelijkheden nu wel zo'n beetje benut zijn. De grondslagen onder het subsidiemodel zijn nooit bijgewerkt of gemoderniseerd waardoor bijvoorbeeld de begeleidingstaak in toenemende mate wordt gefinancierd vanuit de in eigen exploitatie gegenereerde inkomsten (de concertbezoeker in het Concertgebouw betaalt hier dus voor de inzet van ons orkest bij de opera). Stijgende werkgeverslasten worden onvoldoende afgedekt door het loongevoelige deel van de subsidie. Dit alles leidt er toe dat wij vastlopen in het verzorgen van voldoende dekking waarbij de kostenzijde weinig ruimte meer biedt tot substantiële optimalisaties.

Bij ongewijzigd beleid en ongewijzigde structuren zal dit er toe leiden dat de exploitatie van het Koninklijk Concertgebouworkest de komende jaren grote tekorten zal laten zien. Met de aanwezige reserves kunnen wij het nog een kunstenplanperiode goed volhouden, maar voor de periode daarna zal de financiële situatie snel nijpend worden.

In het recente advies van de Raad voor Cultuur 'Toegang tot Cultuur' zien wij ook voor het Concertgebouworkest en de orkestensector goede aanknopingspunten om tot een oplossing voor de hierboven geschetste uitdaging te komen. Zeker wanneer wij dit combineren met de ook vanuit de VNG en IPO geuite wens om te komen tot een nieuwe kaderwet waarin de cultuuruitgaven (en -verantwoordelijkheden) van de verschillende overheidslagen beter worden vastgelegd en geborgd. Wij onderschrijven de noodzaak die de Raad voor Cultuur constateert, dat voor een duurzame inrichting en noodzakelijke verbreding van de kunstensector extra middelen noodzakelijk zijn. Wij hopen dat in 2024 en 2025 de nodige stappen worden gezet om tot een daadwerkelijke en duurzame herinrichting van het kunstenbestel en het bijbehorende subsidiegebouw te komen.

Amsterdam, 15 april 2024

DocuSigned by:
Dominik Winterling
B5F6001B1E7D472...
Dominik Winterling,
directievoorzitter

DocuSigned by:
David Bazen
Q5AD2584E62B440...
David Bazen
directeur bedrijfsvoering

DocuSigned by:
Frits Campagne
E7C00839A9E7499...
Frits Campagne
penningmeester

JAARREKENING 2023**1. BALANS PER 31 DECEMBER 2023**

(na voorstel bestemming resultaat)

In 2023 hebben zich geen stelselwijzigingen vo	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
Vaste activa				
I Immateriële vaste activa	162.657		240.587	
II Materiële vaste activa	367.900		491.347	
III Financiële vaste activa	7.318.506		7.734.875	
Totale vaste activa		7.849.063		8.466.809
Vlottende activa				
IV Voorraden	133.235		133.875	
V Vorderingen	3.432.219		4.953.202	
VI Liquide middelen	3.374.147		1.495.885	
Totale vlottende activa		6.939.601		6.582.962
TOTALE ACTIVA		14.788.664		15.049.771

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2023

(na voorstel bestemming resultaat)

PASSIVA	31 december 2023		31 december 2022	
	€	€	€	€
Eigen Vermogen				
I Stichtingskapitaal	18		18	
I Algemene reserve	7.903.902		9.057.445	
II Bestemmingsreserve	2.222.243		2.222.243	
III Bestemmingsfondsen	-		-	
Totaal Eigen Vermogen		10.126.163		11.279.706
Voorzieningen				
V Voorzieningen	713.418		389.616	
Totale voorzieningen		713.418		389.616
Langlopende schulden				
VI Langlopende schulden	669.745		466.342	
Totale langlopende schulden > 1 jaar		669.745		466.342
Kortlopende schulden				
VII Kortlopende schulden	3.279.338		2.914.107	
Totale kortlopende schulden < 1 jaar		3.279.338		2.914.107
TOTAAL PASSIVA		14.788.664		15.049.771

2. EXPLOITATIEREKENING

BATEN	rekening 2023 €	begroting 2023 €	rekening 2022 €
Eigen inkomsten			
1 Publieksinkomsten binnenland (2+3+4+5)	8.324.646	7.107.697	5.700.402
2 Recette	7.490.459	6.381.697	4.822.827
3 Uitkoop	110.363	65.000	210.035
4 Partage	0	0	0
5 Overige publieksinkomsten	723.824	661.000	667.541
6 Publieksinkomsten buitenland	4.019.874	4.006.892	2.745.492
7 Totale Publieksinkomsten (1+6)	12.344.520	11.114.589	8.445.894
8 Sponsorinkomsten	0	0	0
9 Vergoedingen coproducent			
10 Overige directe inkomsten			
11 Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	0	0	0
12 Totaal Directe inkomsten (7+11)	12.344.520	11.114.589	8.445.894
13 Indirecte inkomsten	0	0	0
14 Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	4.766.895	4.344.725	4.511.536
15 Private middelen - bedrijven	0	0	0
16 Private middelen - private fondsen	62.390	0	0
17 Private middelen - goede doelenloterijen	0	0	0
18 Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16+17)	4.829.285	4.344.725	4.511.536
19 Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	17.173.804	15.459.314	12.957.430
20 Baten in natura	0	0	0
Subsidies			
21 Totaal structureel OCW	8.728.776	8.478.437	8.228.437
22 Totaal structureel Provincie	0	0	0
23 Totaal structureel Gemeente	7.200.088	7.200.088	6.709.657
24 Totaal structureel publieke subsidie overig	0	0	0
25 Totaal structurele subsidies (21+22+23+24)	15.928.864	15.678.525	14.938.094
26 Incidentele publieke subsidies	0	0	2.279.300
27 Totaal subsidies (25+26)	15.928.864	15.678.525	17.217.394
TOTALE BATEN (19+20+27)	33.102.668	31.137.839	30.174.824

LASTEN	rekening 2023 €	begroting 2023 €	rekening 2022 €
1 Beheerlasten materieel	3.650.688	3.522.042	3.545.741
2 Beheerlasten personeel	4.505.359	4.443.134	4.567.147
3 Beheerlasten totaal (1+2)	8.156.046	7.965.176	8.112.888
4 Activiteitenlasten materieel	8.225.488	7.754.561	7.473.014
5 Activiteitenlasten personeel	17.578.674	17.223.883	17.013.169
6 Activiteitenlasten totaal (4+5)	25.804.161	24.978.444	24.486.183
TOTALE LASTEN (3+6)	33.960.208	32.943.620	32.599.071
7 Saldo uit gewone bedrijfsvoering (totale baten - totale lasten)	-857.539	-1.805.781	-2.424.247
8 Saldo rentebaten / - lasten	-296.004	62.500	348.681
9 Bijzondere baten/ - lasten	o	o	o
EXPLOITATIERESULTAAT (7+8)	-1.153.543	-1.743.281	-2.075.566

3. KASSTROOMOVERZICHT*(in duizenden euro's)*

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
1. Kasstroom uit operationele activiteiten		
Exploitatieresultaat		
Exploitatiesaldo	-1.154	-2.076
	<u>-1.154</u>	<u>-2.076</u>
Bij:		
Mutatie voorzieningen	324	-46
Afschrijving (im)materiële vaste activa	297	362
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	<u>-533</u>	<u>-1.760</u>
Mutatie vorderingen	-979	-1.957
Mutatie voorraden	1	-13
Mutatie langlopende schulden	203	-54
Mutatie kortlopende schulden	365	295
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	<u>-943</u>	<u>-3.489</u>
2. Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Des-/investerings in (im)materiële vaste activa	-95	-173
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-/- <u>-95</u> -/-	<u>-173</u>
3. Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Des-/investerings in financiële vaste activa	2.500	0
Mutatie effecten	416	-34
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-/- <u>2.916</u> -/-	<u>-34</u>
Mutatie liquide middelen 1/-2 -/- 3	<u>1.878</u>	<u>-3.696</u>
Liquide middelen einde boekjaar	3.374	1.496
Liquide middelen begin boekjaar	-/- 1.496 -/-	2.692
Mutatie liquide middelen	<u>1.878</u>	<u>-1.196</u>

4. ALGEMENE TOELICHTING

Algemeen

De Stichting Koninklijk Concertgebouworkest (Concertgebouworkest) is gevestigd op de Gabriël Metsustraat 16 te Amsterdam.

Aard der activiteiten

Het heeft ten doel de bevordering van de Nederlandse muziekcultuur door het instandhouden van het Koninklijk Concertgebouworkest en het doen geven van muziekkuitvoeringen door dit orkest.

Stelselwijzigingen

In 2023 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies Instellingen 2021-2024 en het Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 201-2024 van de Gemeente Amsterdam. De volgende wet- en regelgeving en richtlijnen zijn (onder meer) van toepassing op de verantwoording: de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, met name RJ 640 (organisaties zonder winststreven, Wet Normering Topinkomens (WNT).

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend aangemerkt. Tevens worden rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen aangemerkt als verbonden partij. Verbonden partijen van het Concertgebouworkest zijn Stichting Foundation Concertgebouworkest (v/h Stichting RCO Foundation), Stichting Remplaçanten van het Koninklijk Concertgebouworkest en Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest. De resultaten van deze verbonden partijen zijn niet geconsolideerd in de jaarcijfers van het Concertgebouworkest.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de rechtspersoon zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers op de transactiedatum. Rentebaten en -lasten en inkomsten uit beleggingen zijn meegenomen in het exploitatieresultaat.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 boek 2 BW, de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving, en het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024. Voor zover niet anders is vermeld zijn de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van de waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, tenzij anders vermeld.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's. Dit is zowel de functionele als de presentatievaluta.

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen; dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs minus afschrijvingen. De afschrijvingen geschieden lineair over de geschatte economische levensduur van het actief. Tevens wordt rekening gehouden met eventuele bijzondere waardeverminderingen.

Financiële vaste activa

De onder de financiële vaste activa opgenomen vorderingen omvatten verstrekte leningen. Deze vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde. Vervolgens worden deze leningen gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Bijzondere waardeverminderingen worden in mindering gebracht op de geamortiseerde kostprijs en direct verantwoord in de exploitatierekening.

Effecten

De effecten worden bij verkrijging verwerkt tegen reële waarde. Alle effecten worden opgenomen in een handelsportefeuille. Deze portefeuille wordt gewaardeerd tegen beurswaarde. Koersverschillen met betrekking tot de portefeuille en transactiekosten worden opgenomen in de exploitatierekening onder financiële baten en lasten.

Vlottende activa

Voorraad CD/DVD

De aanwezige voorraad wordt gewaardeerd tegen kostprijs. Deze prijs bestaat uit productiekosten (kosten van replicatie). De opbrengstwaarde van de voorraad wordt bepaald met inachtneming van incurante voorraden.

Vorderingen

Alle vorderingen worden opgenomen tegen reële waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen betreffen kasmiddelen en direct opeisbare saldi bij bankinstellingen. Beide worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de stichting is ingedeeld in reserves en fondsen.

Algemene reserve

Dit betreft het deel van het eigen vermogen waar geen specifieke besteding aan is gegeven door het bestuur of door derden.

Bestemmingsreserve

Dit betreft het deel van het eigen vermogen dat het bestuur heeft afgezonderd voor speciale doeleinden.

Bestemmingsfonds

Dit deel is het bedrag dat door derden aan een specifieke besteding is gegeven.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Hierbij wordt rekening gehouden met de contante waarde.

Langlopende schulden

Langlopende schulden hebben allemaal een resterende looptijd langer dan een jaar en worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden hebben allemaal een resterende looptijd korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

Grondslagen van de leasecontracten

Operationele leasing

Bij het Concertgebouworkest bestaan leasecontracten waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan het eigendom verbonden zijn niet bij het Concertgebouworkest ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst- en verliesrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Algemeen

Het exploitatiesaldo wordt bepaald door het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. De baten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd en de lasten worden verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn. Baten die worden ontvangen in de vorm van zaken of diensten worden gewaardeerd tegen de reële waarde, voor zover deze bepaalbaar is.

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen worden in de staat van baten en lasten verwerkt. Indien de baten in het verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden opgenomen in de bestemmingsreserve, danwel het bestemmingsfonds. Een onttrekking aan bestemmingsreserve of bestemmingsfonds wordt als besteding (last) verwerkt in de staat van baten en lasten.

Baten

Opbrengsten en bijdragen

Opbrengsten en bijdragen worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben. De omzet is na aftrek van kortingen en na aftrek van af te dragen omzetbelasting.

Subsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waarin de gesubsidieerder kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en het Concertgebouworkest de condities voor ontvangst kan aantonen.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische kostenbasis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan de werknemers.

Pensioenen

De pensioenregeling van de medewerkers is ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds Stichting Pensioenfonds ABP. De aan de pensioenuitvoerder te betalen premie wordt als last in de winst- en verliesrekening verantwoord en, voor zover de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie nog niet is voldaan, als verplichting op de balans opgenomen. Stichting Koninklijk Concertgebouworkest heeft geen verplichting tot het doen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het bedrijfstakpensioenfonds, anders dan het voldoen van toekomstig hogere premiebijdragen. Om deze reden worden de op een periode betrekking hebbende premiebijdragen in die periode ten laste van het resultaat gebracht.

Afschrijvingen

Over de aangekochte activa wordt vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte economische levensduur van het actief.

Rentebaten en inkomsten uit beleggingen

Dividendbetalingen worden verantwoord zodra het Concertgebouworkest de gelden ontvangt. Bij de verwerking van deze kosten wordt rekening gehouden met transactiekosten.

5. TOELICHTING OP DE BALANS**Vaste activa****Immateriële vaste activa**

De post immateriële vaste activa betreft geactiveerde software (CRM pakket, website en planningstool) en wordt in 3 jaar afgeschreven.

Mutatieoverzicht immateriële vaste activa:

	Totaal
	€
Historische aanschafwaarden	780.639
Cumulatieve afschrijvingen	540.052
Stand per 31-12-2023	240.587
Mutaties verslagjaar:	
Investeringen	69.218
Desinvesteringen	o
Afschrijving desinvesteringen	o
Afschrijvingen	147.148
Saldo mutaties 2023	-77.930
Historische aanschafwaarden	849.857
Cumulatieve afschrijvingen	687.200
Stand per 31-12-2023	162.657
Afschrijvingpercentages	33,3 %

Materiële vaste activa

De aanwezige activa betreffen automatiseringsapparatuur en inventaris.

Mutatieoverzicht materiële vaste activa

	Automatiserin apparatuur	Kantoor- meubilair & ov. inventaris	Totaal
	€	€	€
Historische aanschafwaarden	779.764	632.025	1.411.789
Cumulatieve afschrijvingen	631.631	288.811	920.442
Stand per 31-12-2022	148.133	343.214	491.347
Mutaties verslagjaar:			
Investeringen	25.483	1.095	26.578
Desinvesteringen	o	o	o
Afschrijving desinvesteringen	o	o	o
Afschrijvingen	100.778	49.247	150.025
Saldo mutaties 2023	-75.295	-48.152	-123.447
Historische aanschafwaarden	805.247	633.120	1.438.367
Cumulatieve afschrijvingen	732.409	338.058	1.070.467
Stand per 31-12-2023	72.838	295.062	367.900
Afschrijvingpercentages	%	33,3 %	10-20 %

Financiële vaste activa

	31-12-2023	31-12-2022
Lening uitgegeven gelden	2.500.000	2.500.000
Effecten	4.762.506	5.178.875
Voorschotten personeel	56.000	56.000
	<u>7.318.506</u>	<u>7.734.875</u>

Voorschotten personeel betreft een permanent voorschot aan musici en meereizende staf ter dekking van onkosten op tournees.

Lening uitgegeven gelden

De lening uitgegeven gelden betreft een 2,5% lening aan Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest. De rente wordt in principe jaarlijks afgewikkeld.

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari	5.000.000	5.000.000
Uitgegeven gelden	0	0
Aflossing	-2.500.000	0
Bijgeschreven rente	0	0
Subtotaal	<u>2.500.000</u>	<u>5.000.000</u>
Kortlopend deel (zie vorderingen)	0	-2.500.000
Stand per 31 december	<u>2.500.000</u>	<u>2.500.000</u>

De looptijd van de lening bedraagt 30 jaar jaar of eerder indien Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest RCO House overdraagt, bezwaart met beperkte rechten en/of aan derden anders dan het Concertgebouworkest verhuurt of in gebruik geeft.

Als zekerheid voor de terugbetaling van deze lening heeft de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest gezamenlijk met Stichting Foundation Concertgebouworkest een eerste recht van hypotheek op het pand van de Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest.

Indien de lening opeisbaar is geworden doch niet wordt afgelost, kan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest van de Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest verkoop van het gebouw eisen om met de verkoopopbrengst de lening en rente af te betalen. Het verschil tussen een lagere verkoopopbrengst en de vordering zal worden kwijtgescholden.

Eind 2023 is een deel van de lening afgelost.

Effecten

De effecten zijn voor rekening en risico van het Concertgebouworkest in beheer gegeven aan Ruffer S.A. en staan ter vrije beschikking van het Concertgebouworkest. Het beleggingsbeleid van het Concertgebouworkest is primair gericht op beleggingen voor de lange termijn. Het beleggingsfonds waarin belegd wordt houdt als beleggingsdoel het midden tussen vermogensbehoud en vermogensgroei. Het streefrendement is een totaalrendement van c. 2%.

Het beleggingsfonds belegt in conventionele beleggingen zoals aandelen en obligaties, maar ook onconventionele beleggingen zoals valutatermijncontracten zijn mogelijk.

De bankkosten zijn opgenomen in de exploitatierekening onder financiële baten en lasten.

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari	5.178.875	5.144.462
Stortingen / (onttrekkingen)	0	-200.000
Koers- en valutaresultaat	-416.369	234.413
Stand per 31 december	<u>4.762.506</u>	<u>5.178.875</u>

Vlottende activa**Voorraad DVD / CD**

De voorraad van de uitgebrachte CD/DVD's is gewaardeerd tegen kostprijs (replicatiekosten).

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
aanwezige voorraad per ultimo boekjaar	133.235	133.875
hiervan incourant	0	0
Stand per 31 december	133.235	133.875

Vorderingen

	31-12-2023	31-12-2022
Kortlopend deel lening uitgegeven gelden	0	2.500.000
Debiteuren	1.854.571	808.347
Verbonden partijen	320.088	793.964
Belastingen en premies sociale verzekeringen	109.780	84.353
Overige vorderingen	501.508	276.011
Overlopende activa	646.272	490.527
	3.432.219	4.953.202

Verbonden partijen

Dit bedrag betreft de te verrekenen rekening-courantsaldi met Stichting Foundation Concertgebouworkest.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post betreft met name de te vorderen omzetbelasting over 2023.

De vorderingen m.b.t. november en december zijn begin 2024 ontvangen.

Overige vorderingen

Dit betreft:

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
voortuitbetaalde bedragen tournees 2024 en nog te ontvangen over 2023	153.685	38.469
nog te ontvangen afrekeningen van concerten en mediaproducties	89.786	107.045
renteloze voorschotten personeel o. a. voor aankoop muziekinstrumenten	93.107	94.099
diverse vorderingen	164.930	36.398
	501.508	276.011

De renteloze voorschotten bestaan uit leningen ter financiering van de aankoop van een te bespelen instrument en voorschotten bij indiensttreding.

Aflossingen op de leningen geschieden overeenkomstig de bepalingen in de individuele contracten.

Per 31 december 2023 staan er zeven contracten uit. De looptijd is gemiddeld 4,5 jaar en varieert tussen 1 en 6 jaar.

Overlopende activa

Overlopende activa van €646.272 betreffen vooruitbetaalde kosten, die voornamelijk betrekking hebben op het optierecht voor het Concertgebouw t/m seizoenen 24-25 (€181.000), aan orkestleden betaalde mediavergoeding (€76.000) en in opdracht gegeven maar nog niet geleverde compositiewerken (€60.000).

Liquide middelen

De totale waarde van de liquide middelen op 31 december 2023 bedraagt € 3.347.147.
Alle tegoeden zijn direct opeisbaar.

Eigen vermogen Stichtingskapitaal

Het verloop van deze post is als volgt:

	2023	2022
	€	€
Stand 1 januari	18	18
Toevoeging/ Onttrekking bestemming resultaat	0	0
Stand 31 december	18	18

Algemene reserve

Het verloop van deze post is als volgt:

	2023	2022
	€	€
Stand 1 januari	9.057.445	11.133.009
Toevoeging / Onttrekking bestemming resultaat	-1.153.543	-2.075.564
Stand 31 december	7.903.902	9.057.445

In samenspraak met het bestuur van de Foundation is besloten te alle tijden een gezamenlijk buffervermogen van €14 miljoen aan te houden dat vooralsnog 50%/50% wordt verdeeld. Op 31 december 2023 voldoet het Concertgebouworkest aan dit interne vermogensbeleid.

Bestemmingsreserve

Deze bestemmingsreserve is gevormd ter dekking van het risico dat het Koninklijk Concertgebouworkest als zogenaamde B3-instelling draagt, ter zake van werkloosheidsuitkeringen.

Werkloosheidsregeling

De Stichting draagt, krachtens haar zogenaamde B3-status, zelf het risico van zowel de wettelijke als de bovenwettelijke werkloosheidsuitkeringen en eventuele ontslagvergoedingen.

Deze bestemmingsreserve is in het verleden gevormd voor dit specifieke risico. Hierbij heeft als basis gediend het destijds ingeschatte risico voor deze regeling in geval van opheffing van het orkest.

In 2024 zal het bestuur de relevantie van deze reserve evalueren.

Het verloop van deze post is als volgt:

	2023	2022
	€	€
Stand 1 januari	2.222.243	2.222.243
Onttrekking / Dotatie lopend boekjaar	0	0
Stand 31 december	2.222.243	2.222.243

Voorzieningen

Dit betreft:

	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Jubileumuitkeringen	455.873	389.616
Langdurig zieken en afvloeiingsregelingen	257.545	0
	<u>713.418</u>	<u>389.616</u>

Jubileumuitkeringen

De voorziening jubileumuitkeringen geeft de waarde weer van de toekomstige verwachte jubileumaanspraken.

De verplichting is contant gemaakt tegen 2,8% (2022: 4%), een blijfkans van 95% en een pensioenleeftijd van 67 jaar.

	2023	2022
	€	€
Stand 1 januari	389.616	436.033
Onttrekking lopend boekjaar	-23.951	-31.430
Dotatie per ultimo	90.208	-14.987
Contante waarde per einde boekjaar	<u>455.873</u>	<u>389.616</u>

Langdurig zieken en afvloeiingsregelingen

In 2023 is een voorziening getroffen voor langdurig zieken en afvloeiingsregelingen ter dekking van de op de balansdatum bestaande verplichting inzake loondoorbetaling. De voorziening is nominaal gewaardeerd.

	2023	2022
	€	€
Stand 1 januari	0	0
Onttrekking lopend boekjaar	0	0
Dotatie per ultimo	257.545	0
Vrijval	0	0
Contante waarde per einde boekjaar	<u>257.545</u>	<u>0</u>

Langlopende schulden Regeling additionele inkomsten

Dit betreft het langlopende deel van de regeling additionele inkomsten. Voor toelichting wordt verwezen naar de toelichting onder de kortlopende schulden.

Kortlopende schulden

Dit betreft:	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Crediteuren	848.561	823.635
Verbonden partijen	133.036	147.307
Belastingen en premies sociale verzekeringen	634.303	690.818
Regeling additionele inkomsten	334.872	233.171
Overige schulden	1.247.823	879.176
Overlopende passiva	80.743	140.000
	<u>3.279.338</u>	<u>2.914.107</u>

Crediteuren

De post crediteuren bevat een schuld aan personeelsleden ter grootte van €1.332. Dit bedrag heeft betrekking op kostendeclaraties.

Verbonden partijen

Dit bedrag betreft te verrekenen rekening-courantsaldi met de Stichting Remplaçanten van het Koninklijk Concertgebouworkest en Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest.

Belastingen en premies sociale verzekeringen

Deze post betreft de loonheffing over december 2023. Dit bedrag is voldaan in januari 2024.

Regeling additionele inkomsten (voorheen: Nog te betalen overwerkvergoedingen)

Jaarlijks wordt 60% van het voordelige saldo uit concerten in het buitenland toegevoegd aan de post nog te betalen overwerkvergoedingen. Jaarlijks wordt in de vorm van een éénmalige uitkering op basis van het aantal per orkestlid verrichte diensten een betaling gedaan ter compensatie van overschrijdingen van het overeengekomen aantal orkestdiensten en overige afwijkingen ten opzichte van de werkafspraken met de musici, voorzover hiervoor gelden beschikbaar zijn uit het voordelige saldo uit tourneeconcerten. Jaarlijks is 1/3 van het saldo beschikbaar voor uitkering.

Dit is het saldo van de per 31 december 2023 resterende verplichting van overwerkvergoedingen conform de in 1997 gemaakte afspraak met musici. Het verloop van deze post is als volgt:

	2023	2022
	€	€
Stand 1 januari	699.513	780.847
Dotatie	538.384	179.017
Onttrekking	-233.280	-260.351
Stand 31 december	<u>1.004.617</u>	<u>699.513</u>

Verdeling balans naar kortlopende- en langlopende schulden:

Hiervan heeft 1/3 gedeelte betrekking op een periode korter dan 1 jaar	334.872	233.171
Het resterende 2/3 gedeelte betreft een periode langer dan 1 jaar	669.745	466.342
	<u>1.004.617</u>	<u>699.513</u>

Overige schulden

Het betreft hier:	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
nog te betalen (netto) salarissen / honoraria	48.563	52.084
nog te betalen vakantietoeslag	312.920	299.491
nog te betalen vakantiedagen	83.094	75.089
diverse nog te betalen posten	1.060.791	452.512
	<u>1.505.368</u>	<u>879.176</u>

De diverse nog te betalen posten hebben met name betrekking op kosten van de laatste productieweek van 2023, waarvoor het Concertgebouworkest pas begin 2024 de inkoopfacturen heeft ontvangen, en reserveringen voor langdurig zieken en afvloeiingskosten.

Overlopende passiva

Dit betreft met name een vooruitontvangen bijdrage in de kosten voor compositiewerken.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen Subsidiering

Door het ministerie van OCW is middels een brief d.d. 25 mei 2023 voor de periode 2021 tot en met 2024 een totaalsubsidie van € 8.728.776 per jaar (loonpeildatum 2023) beschikbaar gesteld.

De Gemeente Amsterdam verleende bij beschikking van 15 december 2023 een subsidie voor 2024 van €7.574.493. Voor de kunstenplanperiode 2025-2028 is zowel bij OCW als de Gemeente Amsterdam een subsidieaanvraag ingediend.

Naast de verplichtingen die zijn opgenomen in de Regeling op het specifiek cultuurbeleid, is aan deze subsidies nog een aantal specifieke verplichtingen verbonden, de zogenaamde prestatie-eisen. De jaarlijkse subsidie van OCW wordt definitief vastgesteld aan het einde van de kunstenplanperiode. Van de Gemeente Amsterdam is de vaststellingsbrief voor 2022 nog niet ontvangen.

Verplichtingen uit hoofde van operationele leasecontracten

Een operationeel leasecontract voor zes kopiëerapparaten loopt tot en met december 2024.

Ultimo 2023 zijn deze verplichtingen als volgt te specificeren:

Te betalen		Kopieerapparaten
Binnen één jaar	€	35.932
Tussen één en vijf jaar		143.728
Meer dan vijf jaar		16.469

Gedurende het verslagjaar zijn in de winst-en-verliesrekening verwerkt:

		Kopieerapparaten
Lease-betalingen	€	42.000

Overige rechten en financiële verplichtingen

De Stichting heeft tot en met het seizoen 2028/2029 een optierecht op de huur van de grote zaal van het Concertgebouw. De laatst betaalde vergoeding, voor seizoen 24/25 bedraagt € 111.000. De vergoeding wordt ieder jaar herzien op basis van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie.

Ingaande 1 januari 2020 is een huurcontract aangegaan met Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest voor een termijn van 5 jaar met verlenging van telkens 4 jaar.

De huurprijs wordt vanaf 2020 jaarlijks herzien op basis van het prijsindexcijfer voor de gezinsconsumptie. Voor 2024 bedraagt de huurprijs incl. servicekosten en aanvullende kosten naar verwachting €443.000 (2023: €507.000).

Voorts heeft de Stichting de gebruikelijke engagementen met dirigenten en solisten voor volgende jaren.

Boekenonderzoek

In juni 2023 is door de Belastingdienst een boekenonderzoek ingesteld naar de omzetbelasting over de het boekjaar 2021. Dit onderzoek is het gevolg van een steekproef en kent geen aanleiding of oorzaak. Ten tijde van het opmaken en vaststellen van de jaarrekening 2023 is dit onderzoek nog gaande. Er zijn ondertussen enkele besprekingen geweest met de Belastingdienst. Mogelijk leidt het onderzoek tot een financiële correctie op de jaren 2019-2023. Een betrouwbare inschatting of bandbreedte is op dit moment nog niet af te geven.

6. TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

Algemeen

In het verslagjaar is een nadelig saldo gerealiseerd ten bedrage van € 1.153.543.

De totale baten en lasten bedragen € 33.225.217 respectievelijk € 34.378.760. In onderstaand overzicht is een specificatie weergegeven van het gerealiseerde en begrote exploitatiesaldo.

	realisatie 2023 €	begroting 2023 €	realisatie-/ begroting €	realisatie 2022 €
Concerten in Nederland	7.490.459	6.381.697	1.108.762	4.822.827
Uitkoopconcerten in Nederland	110.363	65.000	45.363	210.035
Concerten buitenland	4.019.874	4.006.892	12.982	2.745.492
Sponsorbijdragen	0	0	0	0
Overige opbrengsten (mecenaat, media)	5.553.109	5.005.725	547.384	5.179.077
Totaal eigen inkomsten concerten	17.173.804	15.459.314	1.714.490	12.957.431
Financiële baten	122.548	62.500	60.048	352.427
Totaal eigen inkomsten	17.296.353	15.521.814	1.774.539	13.309.858
Subsidies	15.928.864	15.678.525	250.339	17.217.394
Som der baten	33.225.217	31.200.339	2.024.878	30.527.252
Beheerslasten	8.156.046	7.965.176	190.870	8.112.888
Activiteitenlasten	25.804.161	24.978.444	825.717	24.486.183
Financiële lasten	418.552	0	418.552	3.746
Som der lasten	34.378.760	32.943.620	1.435.139	32.602.817
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	-1.153.543	-1.743.281	589.738	-2.075.565
Buitengewone lasten	0	0	0	0
Exploitatieresultaat	-1.153.543	-1.743.281	589.738	-2.075.565

Van de exploitatielasten wordt 50,3% (begroot 47,1%) gedekt door eigen inkomsten.

De ratio eigen inkomsten (incl. financiële baten) / subsidie bedraagt: 108,6%.

De overige inkomsten bevatten mecenaat en sponsoring, welke inkomsten via Concertgebouworkest Foundation ontvangen worden. De uitsplitsing van deze bedragen staan vermeld in de jaarrekening van Concertgebouworkest Foundation.

Baten

Algemeen

De opbrengsten bestaan uit entreegelden en uitkoopsommen voor gegeven concerten, aan derden in rekening gebrachte bedragen voor medewerking aan radio-, TV- en CD-opnamen (netto), ontvangen sponsorbijdragen, opbrengsten buitenlandse reizen, alsmede alle overige baten.

Opbrengsten concerten en buitenlandse tournees

Opbrengst concerten

De opbrengst van de concerten is € 7.490.459. Dit is € 1.108.762 meer dan was begroot.

De hogere netto recettes zijn met name het gevolg van hogere bezettingsgraden en gemiddelde kaartprijzen dan begroot.

Het aantal bezoekers per concert in de standplaats (1.621) was in 2023 fors hoger dan vorig jaar (2022: 1.387).

In januari en februari 2022 werden nog enkele publieksconcerten vanwege corona geannuleerd, daarna ging de capaciteit terug naar normaal. In 2023 nam de zaalbezetting vervolgens verder toe.

De gemiddelde opbrengst per concert in de standplaats nam daarom toe van € 71.592 in 2022 naar € 90.998 in 2023.

Het aantal concerten is ten opzichte van het vorig boekjaar binnen en buiten de standplaats met 14 resp. 1 toegenomen. Het aantal specifieke concerten (inclusief gratis toegankelijke lunchconcerten) steeg met 19.

Het Concertgebouworkest begeleidde in 2023 een opera productie van 8 voorstellingen (2022: 8).

Een gedetailleerde analyse van de verschillen tussen de begrote en werkelijke opbrengst concerten is opgenomen op pagina 53.

Concerten in het buitenland

Het aantal tourneeconcerten in 2023 bedroeg 30 (2022: 20), waarvan 1 gratis lunchconcert.

De gemiddelde opbrengst per tourneeconcert, exclusief tourneesponsoring, bedroeg € 138.616 (2022: 137.275).

Overige inkomsten

De overige opbrengsten bestaan uit radio- en TV-bijdragen, opbrengsten uit RCO live, bijdragen van de Stichting Foundation Concertgebouworkest en diverse opbrengsten.

Radio- en TV bijdragen, RCO live en overige opbrengsten.

De opbrengst van de radio- en tv-bijdragen luidt als volgt:

	realisatie 2023 €	begroting 2023 €	realisatie 2022 €
<u>Radiobijdragen</u>			
Baten	122.746	100.000	129.976
<u>TV-bijdragen</u>			
Baten	297.363	455.000	332.595
<u>RCO-live / CD-opnamen</u>			
Omzet RCO-live	189.999	100.000	160.785
RCO-Universe	6.907	6.000	14.173
Totaal Radio- en TV-bijdragen	<u>617.015</u>	<u>661.000</u>	<u>637.529</u>
<u>Overige opbrengsten</u>			
Bijdrage Foundation Concertgebouworkest, diverse projecten	4.829.285	4.344.725	4.511.536
Diversen	106.808	0	30.012
	<u>5.553.109</u>	<u>5.005.725</u>	<u>5.179.077</u>

De specifieke kosten (dirigenten en solisten) voor radio en tv worden verantwoord in de activiteitenlasten onder de rubrieken 8.1 Artistieke Leiding (dirigenten) en 8.2 Uitvoerend Personeel (orkest).

De productiekosten RCO-live worden verantwoord in de activiteitenlasten, rubriek 9.3 Specifieke Publiciteit.

BijdragenSubsidiëring

De Stichting wordt gesubsidieerd door de Gemeente Amsterdam en het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW). Door het Ministerie en de gemeente worden voor de periode van vier jaren (2021 t/m 2024) subsidies beschikbaar gesteld.

Het begeleiden van opera-uitvoeringen geschiedt op aanwijzing van het Ministerie om niet.

	realisatie	begroting	verschil
	<u>2023</u>	<u>2023</u>	
	€	€	€
Subsidie Ministerie van OCW	8.728.776	8.478.437	250.339
Subsidie Gemeente Amsterdam	7.200.088	7.200.088	0
Incidentele publieke subsidies	0	0	0
	<u>15.928.864</u>	<u>15.678.525</u>	<u>250.339</u> <i>per saldo voordelig</i>

De begroting 2023 is gebaseerd op het loonpeil per 31 december 2022 inclusief een voorlopig accres 2023. De werkelijk ontvangen subsidie van OCW was € 250.339 hoger.

Lasten

De lasten worden onderverdeeld in beheerslasten en activiteitenlasten. Deze zijn vervolgens verdeeld in personeelslasten en materiële lasten.

BeheerslastenPersoneelslasten

	realisatie	begroting	verschil
	<u>2023</u>	<u>2023</u>	
	€	€	€
personele lasten	4.113.152	4.372.534	-259.382
overige personeelskosten	392.207	70.600	321.607
	<u>4.505.359</u>	<u>4.443.134</u>	<u>62.225</u> <i>per saldo nadelig</i>

De kosten voor vast personeel zijn begroot op basis van het loonniveau per ultimo 2022 plus indexatie. Deze lasten waren per saldo lager dan de begroting vanwege enkele vacatures en lager dan begrote pensioenpremies (m.n. door vervallen VPL-regeling). De overige personeelskosten waren hoger vanwege inhuurkrachten, o.a. als gevolg van vacatures, en vanwege kosten van langdurig zieken. Bezoldiging van bestuurders is bij het Concertgebouworkest niet van toepassing. De bestuurders ontvangen geen vergoeding.

Materiële lasten

De lagere/hogere uitgaven betreffen:

	realisatie	begroting	verschil
	<u>2023</u>	<u>2023</u>	
	€	€	€
huisvesting	688.835	527.806	161.029
kantoorkosten	868.770	909.682	-40.912
publiciteitskosten	1.844.057	1.739.554	104.503
afschrijvingskosten	249.026	345.000	-95.974
	<u>3.650.688</u>	<u>3.522.042</u>	<u>128.646</u> <i>per saldo nadelig</i>

De huisvestingskosten waren hoger dan begroot vanwege aanhoudende kosten in verband met de finale oplevering van het pand.
De onderschrijding op kantoorkosten betreft vooral lager dan begrote ICT kosten.
De publiciteitskosten waren hoger dan begroot vanwege ontwikkelkosten voor nieuwe huisstijl.

De afschrijvingen zijn onder te verdelen in drie soorten: immateriële activa, inventaris en automatisering.
Vanwege het volledig afgeschreven raken van bepaalde activa zijn de afschrijvingen lager uitgevallen dan begroot.

Activiteitenlasten

Personeelslasten

De lagere/hogere uitgaven betreffen:

	realisatie	begroting	verschil
	<u>2023</u>	<u>2023</u>	
	€	€	€
artistieke leiding	1.319.026	1.334.163	-15.137
uitvoerend personeel: orkest en solisten	13.817.496	13.791.472	26.024
personeel voorbereiding	1.029.673	1.037.209	-7.535
ondersteunend personeel	443.342	431.428	11.914
overige personeelskosten	969.136	629.612	339.524
	<u>17.578.674</u>	<u>17.223.883</u>	<u>354.790</u> <i>per saldo nadelig</i>

Net als bij de beheerslasten geldt dat de kosten voor vast personeel zijn begroot op basis van het loonniveau per ultimo 2022, verhoogd met een indexatie.

De post artistieke leiding was lager dan begroot door minder uitgaven aan dirigenten vanwege vervangingen.
Aan uitvoerend personeel werd iets minder besteed, met name door het niet uitputten van het budget voor diversiteit en inclusiviteit. De overige personeelskosten waren hoger, met name vanwege kosten van afvloeiingsregelingen en reserveringen voor kosten van langdurig zieke werknemers.

Materiële lasten

De lagere/hogere uitgaven betreffen:

	realisatie	begroting	verschil
	<u>2023</u>	<u>2023</u>	
	€	€	€
materieel voorbereiding	496.511	374.594	121.917
materieel uitvoering	2.879.010	2.741.870	137.140
specifieke publiciteitskosten	1.189.015	1.076.700	112.315
concerten buitenland	3.660.951	3.561.397	99.554
	<u>8.225.488</u>	<u>7.754.561</u>	<u>470.927</u> <i>per saldo nadelig</i>

De materiële activiteitenlasten waren op bijna alle onderdelen fors hoger dan de begroting.

Het betreft o.a. kosten van zaalhuur, verzekering van instrumenten en het openluchtconcert Opening Night.

De reis- en verblijfskosten in verband met concerten in het buitenland waren door prijsstijgingen hoger dan begroot.

De specificatie van baten en lasten van concerten in het buitenland is als volgt:

	realisatie	begroting	verschil
	2023	2023	
	€	€	€
Baten	4.019.874	4.006.892	12.982
Lasten	3.122.567	2.893.155	229.412
	<u>897.306</u>	<u>1.113.737</u>	<u>216.431</u>
Compensatie overschrijding werkafspraken	538.384	668.242	-129.858
	<u>358.922</u>	<u>445.495</u>	<u>-86.573</u> <i>per saldo voordelig</i>

Een gedetailleerde analyse van de verschillen tussen de begrote en werkelijke activiteitenlasten is opgenomen op pagina 55.

Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten omvatten rente-opbrengsten van leningen uitgegeven gelden en van de liquiditeiten, resultaten van de beleggingen alsmede bankkosten.

	realisatie	begroting	verschil
	2023	2023	
Koersresultaat effecten	-416.369	0	-416.369
Rente	123.128	62.500	60.628
Bankkosten	-2.763	0	-2.763
	<u>-296.004</u>	<u>62.500</u>	<u>-358.504</u> <i>per saldo voordelig</i>

De effectenportefeuille rendeert slecht in 2023 (2022: + € 234.413). Enkele defensieve beleggingen waren verlieslatend omdat de markt sterker en minder volatiel was dan verwacht. Er wordt geen koersresultaat begroot. De lening u/g aan St. Beheer Vastgoed is eind 2023 voor 50% afgelost, bijna een jaar later dan gepland, waardoor de rentebaten hoger zijn dan begroot.

Personele bezetting/Personeelskosten

De lonen, salarissen en sociale lasten worden op de grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de exploitatierekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Het gemiddeld aantal Fte's in 2023 bedroeg 182,0 (2022: 179,8). Hiervan was gemiddeld 165,1 (2022: 166,0) Fte vast personeel en 16,9 (2022: 13,8) Fte tijdelijk personeel. Er waren geen werknemers werkzaam in het buitenland (2022: geen).

Vast personeel totaal	realisatie	begroting	realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Lonen en salarissen	12.649.761	12.725.029	12.104.629
Sociale lasten	1.661.774	1.623.669	1.532.512
Pensioenlasten	2.005.302	2.419.813	2.140.814
	<u>16.316.837</u>	<u>16.768.511</u>	<u>15.777.955</u>

WNT-verantwoording 2023 Concertgebouworkest

De WNT is van toepassing op het Concertgebouworkest.

Het voor het Concertgebouworkest toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt*

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	D. Winterling	U.M. Niehoff	D.W. Bazen
Functiegegevens	Directie- voorzitter	Artistiek directeur	Directeur bedrijfs- voering
Aanvang en einde functievervulling in 2023	1/1 - 31/12	1/1 - 31/7	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	166.811	94.761	147.037
Beloningen betaalbaar op termijn	22.767	13.281	22.685
<i>Subtotaal</i>	<i>189.578</i>	<i>108.042</i>	<i>169.722</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	130.083	223.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag			
	n.v.t.		n.v.t.
Bezoldiging	189.578	108.042	169.722
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2022			
bedragen x € 1	D. Winterling	U.M. Niehoff	D.W. Bazen
Functiegegevens	Directie- voorzitter	Artistiek directeur	Directeur bedrijfs- voering
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/3 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	158.223	158.223	145.978
Beloningen betaalbaar op termijn	23.371	23.842	22.901
<i>Subtotaal</i>	<i>181.594</i>	<i>182.065</i>	<i>168.879</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	216.000	216.000
Bezoldiging	181.594	182.065	168.879

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder.

Gegevens 2023	
Naam topfunctionaris	Functie
Dorothee van Vredenburg	bestuurslid (voorzitter)
Frits Campagne	bestuurslid (penningmeester)
Martijn Snoep	bestuurslid
Christian van Eggelen	bestuurslid (t/m 16 dec.)
Caroline Gehrels	bestuurslid
Duncan Stutterheim	bestuurslid
Tuncer Tuzgöl	bestuurslid
Alexandra Jankovich de Jeszenice	bestuurslid
Jörgen van Rijen	bestuurslid
Davide Lattuada	bestuurslid
Annabelle Birnie	bestuurslid (vanaf 1 juli)
Benedikt Enzler	bestuurslid (vanaf 16 dec.)

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

Gegevens 2023	
bedragen x € 1	
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Artistiek directeur
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2023
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Individueel toepasselijk maximum	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	75.000
Waarvan betaald in 2023	75.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toe	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

PRESTATIES JEGENS EN DOOR VERBONDEN PARTIJEN

a. Stichting Foundation Concertgebouworkest

Aard der activiteiten

De Stichting stelt zich ten doel steun te verlenen aan de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest en /of aan de leden van dit orkest.

Prestaties door Foundation Concertgebouworkest

- het tegen vergoeding ter beschikking stellen van haar instrumenten aan de leden van het Koninklijk Concertgebouworkest

Prestaties jegens Foundation Concertgebouworkest

- administratieve dienstverlening (om niet)
- het verzekeren van de ter beschikking gestelde instrumenten
- het tegen vergoeding ter beschikking stellen van personeel

b. Stichting Remplaçanten van het Koninklijk Concertgebouworkest

Aard der activiteiten

De stichting heeft ten doel het beschikbaar stellen van musici, die op basis van kortdurende contracten bij uitval door ziekte of anderszins vaste musici vervangen. Voor hen geldt een eigen CAO.

Prestaties door de Stichting Remplaçanten

- Het verrichten van alle administratieve handelingen, met name ten behoeve van de salarisadministratie.

Prestaties jegens de Stichting Remplaçanten

- administratieve dienstverlening (om niet)

c. Vereniging "Het Concertgebouworchest"

Aard der activiteiten

De vereniging stelt zich ten doel de belangenbehartiging van haar leden, die allen werknemer zijn van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest.

Prestaties door de Vereniging

Ten minste twee bestuursleden van de Stichting Koninklijk Concertgebouworkest worden benoemd uit een door de Vereniging op te maken bindende opdracht. Het maximum bedraagt een/derde van het totale aantal bestuursleden.

Prestaties jegens de Vereniging

Het Concertgebouworkest verdubbelt de bijdrage van de werknemers aan de Vereniging.

d. Stichting Beheer Vastgoed Koninklijk Concertgebouworkest

Aard der activiteiten

De stichting heeft ten doel het houden, beheren en exploiteren van registergoederen ten behoeve van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Prestaties door de Stichting Beheer Vastgoed

- Het vanaf eind 2018 beschikbaar stellen van kantoorruimtes voor de staf en van oefenruimtes en een ensemblezaal voor musici van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Prestaties jegens de Stichting Beheer Vastgoed

- administratieve dienstverlening (om niet)
- het verstrekken van een lening, zie financiële vaste activa

Amsterdam, 15 april 2024

Dominik Winterling, directievoorzitter

DocuSigned by:
Dominik Winterling
B5F6001B1E7D472...

David Bazen, directeur bedrijfsvoering

DocuSigned by:
David Bazen
05AD2584E62B440...

Frits Campagne, penningmeester

DocuSigned by:
Frits Campagne
F7C00839A9E7499...

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Koninklijk Concertgebouworkest.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Koninklijk Concertgebouworkest te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Koninklijk Concertgebouworkest op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en met het Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur en de bepalingen van en krachtens de WNT
- is de subsidie besteed voor het doel en de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend.

Wamberg Offices
Wamberg 37
1083 CW Amsterdam
020 571 23 45

info@dubois.nl
www.dubois.nl
34374865

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de exploitatierekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Controleprotocol Subsidies gemeente Amsterdam 2015, het Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur en de Regeling Controleprotocol WNT 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Koninklijk Concertgebouworkest zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Controleprotocol Subsidies gemeente Amsterdam 2015 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024 en het Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Handboek verantwoording subsidies Kunstenplan 2021-2024 Amsterdamse Basisinfrastructuur en de bepaling van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en in de relevante wet- en regelgeving zoals uitgewerkt in paragraaf 2.3 van het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de instelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de instelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol cultuursubsidies instellingen 2021-2024, het Controleprotocol subsidies gemeente Amsterdam 2015, de Regeling Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 19 april 2024

Dubois & Co. Registeraccountants

 Digitaal ondertekend door A.P. Buteijn RA

A.P. Buteijn RA

 Digitaal ondertekend door A. Hammega RA

A.A. Hammega RA

OVERIGE GEGEVENS

2. BESTEMMING RESULTAAT

Het exploitatieresultaat 2023 bedraagt € 1.153.543. Dit wordt als volgt ten laste gebracht:

dotatie/vrijval bestemmingsfondsen	0
naar algemene reserve	-1.153.543
totaal	<hr/> -1.153.543

BIJLAGE 1
SPECIFICATIES BIJ DE FUNCTIONELE EXPLOITATIEREKENING

volg nr.	omschrijving	€ rekening 2023	€ begroting 2023	€ rekening 2022
Baten				
1 PUBLIEKSINKOMSTEN (CONCERTEN EN TOURNEES)				
CONCERTEN IN NEDERLAND				
	Abonnementen	3.673.460	3.554.716	2.557.818
	Losse kaarten abonnementsconcerten	2.909.868	2.078.985	1.763.949
		<u>6.583.329</u>	<u>5.633.701</u>	<u>4.321.767</u>
	Entreekaarten overige concerten	571.462	526.436	267.598
	Andere concerten	335.669	221.560	233.462
	Provisie AUB	0	0	0
		<u>7.490.459</u>	<u>6.381.697</u>	<u>4.822.827</u>
UITKOOPCONCERTEN				
	uitkoopconcerten in thuiszaal	62.363	65.000	117.000
	concerten in Nederland buiten thuiszaal	48.000	0	93.035
		<u>110.363</u>	<u>65.000</u>	<u>210.035</u>
		<u>7.600.822</u>	<u>6.446.697</u>	<u>5.032.862</u>
1.2	CONCERTEN BUITENLAND	4.019.874	4.006.892	2.745.492
		<u>4.019.874</u>	<u>4.006.892</u>	<u>2.745.492</u>
	Totaal	11.620.696	10.453.589	7.778.354
3 OVERIGE INKOMSTEN				
3.1 OPBRENGST RADIO/TV-UITZENDINGEN				
	Radiobijdragen	122.746	100.000	129.976
	Televisiebijdragen	297.363	455.000	332.595
		<u>420.109</u>	<u>555.000</u>	<u>462.571</u>
3.2 OPBRENGSTEN RCO-LIVE /CD-OPNAMEN				
	Omzet RCO-Live	189.999	100.000	160.785
	Omzet RCO-Editions	6.907	6.000	14.173
		<u>196.906</u>	<u>106.000</u>	<u>174.958</u>
3.3 OVERIGE OPBRENGSTEN				
	Bijdrage Foundation	3.222.570	3.098.131	3.283.869
	Bijdrage Foundation Sponsorgelden	1.606.715	1.246.594	1.227.667
	Diversen	106.808	0	30.012
		<u>4.936.093</u>	<u>4.344.725</u>	<u>4.541.548</u>
	Totaal	5.553.109 #	5.005.725	5.179.077
4 SUBSIDIE MINISTERIE VAN OCW				
4.1	Jaarlijkse subsidie u. h. v. de cultuurnota	8.728.776	8.478.437	8.228.437
	Totaal	8.728.776 #	8.478.437	8.228.437
SUBSIDIE GEMEENTE AMSTERDAM				
4.2	Jaarlijkse subsidie gemeente Amsterdam	7.200.088	7.200.088	6.709.657
	Totaal	7.200.088	7.200.088	6.709.657
5 OVERIGE SUBSIDIES				
5.1	Subsidie Ministerie OCW	0	0	2.279.300
5.2	Overige subsidies	0	0	0
		<u>0</u>	<u>0</u>	<u>2.279.300</u>

volg nr.	omschrijving	€ rekening 2023	€ begroting 2023	€ rekening 2022
Lasten				
6 BEHEERSLASTEN: PERSONELE LASTEN				
6.1	PERSONELE LASTEN			
	Directie	507.999	626.422	566.811
	Secretariaat	214.561	188.250	242.539
	Personeelszaken	346.092	334.488	315.613
	Financiële zaken	356.173	340.191	332.739
	Algemene zaken	2.688.326	2.883.183	2.562.805
		4.113.152	4.372.534	4.020.507
6.2	OVERIGE PERSONEELSKOSTEN			
	Reiskostenvergoeding	56.272	47.500	42.971
	Overige	335.935	23.100	503.669
		392.207	70.600	546.640
	Totaal	4.505.359	4.443.134	4.567.147
7 BEHEERSLASTEN: MATERIELE LASTEN				
7.1	HUISVESTING			
	Huur pand Gabriël Metsustraat	349.615	330.541	317.829
	Huur kantoorruimten Concertgebouw	119.241	100.858	101.965
	Onderhoud	266.491	141.019	240.182
		735.346	572.418	659.976
	Opbrengst huur	-46.511	-44.612	-42.895
		688.835	527.806	617.081
7.2	KANTOORKOSTEN			
	Communicatiekosten	43.364	53.900	54.784
	Verzekeringen (algemeen)	19.827	25.000	17.198
	Accountantskosten	47.945	40.000	48.940
	Abonnementen en contributies	106.405	107.500	100.805
	Reis- en verblijfkosten	25.697	30.800	20.131
	Representatiekosten	12.126	19.000	31.313
	Automatiseringskosten	336.337	378.150	337.144
	Externe advieskosten	147.482	132.000	195.145
	Wervingskosten	33.721	24.000	18.508
	Kantoorbenodigdheden/drukwerk	92.487	81.332	85.532
	Diverse kantoorkosten	3.380	18.000	18.796
		868.770	909.682	928.296
7.3	PUBLICITEITSKOSTEN			
	Algemene publiciteit	1.844.057	1.739.554	1.686.537
		1.844.057	1.739.554	1.686.537
7.4	AFSCHRIJVINGSKOSTEN			
	Afschrijvingskosten	249.026	345.000	313.827
		249.026	345.000	313.827
	Totaal	3.650.688	3.522.042	3.545.741

volg nr.	omschrijving	€ rekening 2023	€ begroting 2023	€ rekening 2022
8	ACTIVITEITENLASTEN: PERSONEELSLASTEN			
8.1	ARTISTIEKE LEIDING (DIRIGENTEN)			
	Gast personeel	1.319.026	1.334.163	1.101.220
		<u>1.319.026</u>	<u>1.334.163</u>	<u>1.101.220</u>
8.2	UITVOEREND PERSONEEL (ORKEST)			
	Vast personeel	11.530.230	11.475.115	11.213.334
	Gast personeel	979.697	766.640	737.768
	Honoraria	960.417	1.078.800	984.736
	Kamermuziek, educatie en academie	516.619	589.255	564.585
	Doorberekende kamermuziek ensembles	-169.466	-118.338	-235.659
		<u>13.817.496</u>	<u>13.791.472</u>	<u>13.264.764</u>
8.3	PERSONEEL VOORBEREIDING			
	Vast personeel	964.587	906.435	788.821
	Honoraria	65.087	130.774	103.082
		<u>1.029.673</u>	<u>1.037.209</u>	<u>891.903</u>
8.4	ONDERSTEUNEND PERSONEEL			
	Vast personeel	443.342	431.428	442.687
		<u>443.342</u>	<u>431.428</u>	<u>442.687</u>
8.5	OVERIGE PERSONEELSKOSTEN			
	Onkostenvergoeding	93.660	126.600	101.614
	Mediavergoeding	124.223	128.000	123.673
	Reiskostenvergoedingen	152.915	117.000	119.299
	Overige	598.339	258.012	968.007
		<u>969.136</u>	<u>629.612</u>	<u>1.312.593</u>
		<u>17.578.674</u>	<u>17.223.883</u>	<u>17.013.169</u>
	Totaal			
9	ACTIVITEITENLASTEN: MATERIELE LASTEN			
9.1	MATERIEEL VOORBEREIDING			
	Huur, onderhoud en verzekering instrumenten	132.988	36.000	91.646
	Huur en aanschaf bladmuziek	126.236	110.600	117.993
	Huur repetitieruimten	237.287	227.994	250.012
		<u>496.511</u>	<u>374.594</u>	<u>459.651</u>
9.2	MATERIEEL UITVOERING			
	Zaalhuur	1.421.306	1.413.334	1.160.838
	Reiskosten	19.579	24.250	42.307
	Auteursrechten	54.814	65.000	50.524
	Drankjes begrepen in entreegelden	547.775	561.600	363.962
	Kosten Kamermuziek, Educatie en Academie	125.808	143.186	748.972
	Overige uitvoeringskosten	709.729	534.500	787.386
		<u>2.879.010</u>	<u>2.741.870</u>	<u>3.153.989</u>
9.3	SPECIFIEKE PUBLICITEIT			
	Publiciteit concerten/series	348.069	365.000	127.531
	Kosten randprogrammering	0	0	35.310
	RCO-live productie CD/DVD/TV	215.699	103.500	176.531
	RCO-live Universe	89.901	19.200	893.854
		<u>1.189.015</u>	<u>1.076.700</u>	<u>1.233.226</u>
9.4	CONCERTEN BUITENLAND			
	Algemene tourneekosten	3.122.567	2.893.155	2.447.131
	Compensatie overschrijding werkafspraken	538.384	668.242	179.017
		<u>3.660.951</u>	<u>3.561.397</u>	<u>2.626.148</u>
		<u>8.225.488</u>	<u>7.754.561</u>	<u>7.473.014</u>

volg nr.	omschrijving	€ rekening 2023	€ begroting 2023	€ rekening 2022
10	FINANCIËLE BATEN EN LASTEN			
	Rente-opbrengsten van liquiditeiten	123.128	62.500	118.014
	Inkomsten uit beleggingen:			
	Dividenden	0	0	0
	Ongerealiseerd koersresultaat	-416.369	0	234.413
	Cerealiseerd koersresultaat	0	0	0
	Bankkosten en valutaresultaat	-2.763	0	-3.746
	Totaal	-296.004	62.500	348.681
11	BIJZONDERE BATEN EN LASTEN			
	Bijzondere baten en lasten	0	0	0

BIJLAGE 2

OVERZICHT FTE'S

volg nr.	omschrijving	rekening 2023	begroting 2023	rekening 2022
Fte's				
<u>PERSONEEL BEHEER (VOLGNR. 6)</u>				
	Directie	2,0	3,0	3,0
	Secretariaat	2,5	2,5	2,5
	Personeelszaken	3,3	3,4	3,4
	Financiële zaken	3,9	4,0	4,0
	Algemene zaken	14,8	16,2	15,3
	Foundation Concertgebouworekst (doorbelast)	10,6	11,7	10,2
	Gast personeel	5,6	4,6	5,8
		42,8	45,4	44,2
<u>PERSONEEL ACTIVITEITEN (VOLGNR. 8)</u>				
ARTISTIEKE LEIDING (DIRIGENTEN)				
	Vast personeel	0,0	0,0	0,0
	Gast personeel	1,0	1,0	1,0
UITVOEREND PERSONEEL (ORKEST)				
	Vast personeel	113,3	112,8	112,8
	Gast personeel (vacatures)	2,0	0	1,5
	Gast personeel	7,3	8,5	5,0
PERSONEEL VOORBEREIDING				
	Vast personeel	10,0	10,1	10,1
	Gast personeel	0,4	0,0	0,0
ONDERSTEUNEND PERSONEEL				
	Vast personeel	4,7	4,7	4,7
	Gast personeel	0,6	0,5	0,5
		139,3	137,6	135,6
Totaal		182,0	183,0	179,8

BIJLAGE 3**BEGROTING 2024**

(in duizenden euro's)

omschrijving	€
	begroting 2024
BATEN	
Eigen concerten	7.722
Uitkoopconcerten	313
Tournees (Opbrengsten)	2.774
Publieksinkomsten	10.809
Overige inkomsten	4.792
Overige inkomsten	4.792
Subsidie Gemeente Amsterdam	7.576
Subsidie OCW	9.078
Subsidies	16.654
Som der baten	32.255
LASTEN	
Personeelskosten	19.034
Artiesten/repertoire	3.508
Algemene bedrijfskosten	2.194
Verplaatsingskosten binnenland	33
Zaalhuur	3.750
Public relations/Marketing	1.388
CD/TV productie/ontwikkeling en ontw. RCO-Universe	538
Auteursrechten	65
Tournees (Kosten incl. compensatie)	2.774
Som der lasten	33.284
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING	-1.029
Financiële baten en lasten	63
EXPLOITATIESALDO	-966

BIJLAGE 4**ACTIVITEITEN EN BEREIK****Toelichting op de totstandkoming van de kwantitatieve gegevens.**

De rapportage op de aantallen concerten vindt plaats op basis van het bij het Koninklijk Concertgebouworkest aanwezige planningsstelsel waarin alle diensten en concerten worden geregistreerd.

De rapportage op de bezoekersaantallen vindt plaats op de volgende wijze:

- Concerten in eigen exploitatie: door middel van de in de kassarapportage (borderel) opgenomen aantallen uitgegeven abonnementen en losse kaarten.
- Concerten niet in eigen exploitatie maar wel in het Concertgebouw: door middel van mondelinge navraag naar het aantal uitgegeven abonnementen en losse kaarten bij de concertorganisator.
- Concerten niet in eigen exploitatie, wel in Nederland maar niet in het Concertgebouw: mondelinge rapportage op basis van schatting van de zaalbezetting door meereizende Concertgebouworkest-staf in combinatie met de bij het Concertgebouworkest bekende zaalcapaciteit.
- Concerten niet in eigen exploitatie, buiten Nederland: mondelinge rapportage op basis van schatting van de zaalbezetting door meereizende Concertgebouworkest-staf in combinatie met de bij het Concertgebouworkest bekende zaalcapaciteit, teruggebracht naar gestaffelde gemiddelde zaalcapaciteit per continent/land, rekening houdend met bekende uitschieters. (Europa: capaciteit 1800, 2000 of 2500 (uitschieter BBC Proms, capaciteit 5000), Noord-Amerika: capaciteit 2000 of 2500 (uitschieter Carnegie Hall, capaciteit 2800), Japan capaciteit 2000 of 2500)
- Concerten zonder kaartuitgifte (openbare repetities, openluchtconcert) schatting door aanwezige Concertgebouworkest-staf op basis van aantal bezette stoelen binnen de bekende zaalcapaciteit, dan wel mondelinge rapportage door concertorganisator.

PRODUCTIES	<u>Rekening 2023</u>	<u>Activiteitenplan 2023</u>	<u>Rekening 2022</u>
	aantal	aantal	aantal
1 Symfonische programma's met grote bezetting (> 80 musici)	30	30	25
2 Symfonische programma's met middelgrote bezetting (40-80 musici)	22	24	17
3 Symfonische programma's met kleine bezetting (15-40 musici)	8	1	3
4 Symfonische programma's totaal (1+2+3)	60	55	45
5 Programma's ensembles (<15 musici)	0	0	5
6 Begeleide programma's	1	2	1
7 Totaal aantal programma's (4+5+6)	61	57	51

VOORSTELLINGEN	aantal		aantal		aantal	
	concerten	bezoeken	concerten	bezoeken	concerten	bezoeken
8 Reguliere voorstellingen standplaats	92	144.638	81	101.250	88	98.769
9 Reguliere voorstellingen buiten standplaats	1	1.266	3	3.000	2	2.571
10 Reguliere voorstellingen buitenland	30	60.016	28	55.000	20	32.871
11 Reguliere voorstellingen totaal(8+9+10)	123	205.920	112	159.250	110	134.211
12 Schoolgebonden voorstellingen po	23	4.624	0	0	0	0
13 Schoolgebonden voorstellingen vo	0	0	0	0	0	0
14 Schoolgebonden voorstellingen mbo, ho	0	0	0	0	0	0
15 Schoolgebonden voorstellingen totaal (12+13+14)	23	4624	0	0	0	0
16 Totaal voorstellingen en bezoeken (11+15)	146	210.544	112	159.250	110	134.211
17 Aantal begeleidingen	8	10.904	8	12.600	8	9.399
Specificatie van bezoeken totaal:						
18 Gratis bezoeken		19.825		17.500		4.797
19 Betaalde bezoeken		203.760		141.750		36.076
Overige bezoeken:						
20 Bezoeken website totaal		788.755		750.000		657.039
21 Aantal unieke bezoekers website		549.411		375.000		431.934

OVERIGE ACTIVITEITEN	aantal		aantal		aantal	
	concerten	bezoeken	concerten	bezoeken	concerten	bezoeken
22 Schoolgebonden activiteiten (po/vo/mbo/ho)	0	0	0	0	0	0
23 Openbare activiteiten	8	12.000	0	0	2	2.317
24 Totaal overige activiteiten (22+23)	8	12.000	0	0	2	2.317

BIJLAGE 5**WERKZAME PERSONEN**

	Huidig boekjaar			Vorig boekjaar		
	aantal pers	aantal fte / uren	bedrag	aantal pers	aantal fte / uren	bedrag
Uren werkweek fte		38 / 36,25			38 / 36,25	
Werknemers in vaste dienst (onbepaalde tijd)	172	153,4	15.522.260	164	146,6	15.885.704
Werknemers in tijdelijke dienst (bepaalde tijd) - Academie	12	10,0	308.230	11	9,2	248.781
Werknemers in tijdelijke dienst (bepaalde tijd) - overig	13	11,7	436.218	21	19,4	1.018.258
Ingehuurde zelfstandigen / freelancers		10.431	514.899		9.299	483.213
Overige werkzame personen		10,9	1.199.270		8,5	941.949
Stagiairs	0	0	0	0	0	-
Vrijwilligers	0	0			0	

Bijlage 6 Concertoverzicht 2023

Do 5-1-2023 Concert Amsterdam Extra
 Vr 6-1-2023 Concert Amsterdam E
 Zo 8-1-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: Jaap Zweden
 Anja Kampe, sopraan
 Kwangchul Youn, bas
 Martin Fröst, klarinet
 Stuart Skelton, tenor
 A. Clyne - Weathered (wereldpremière)
 R. Wagner - Die Walküre, eerste akte

Do 12-1-2023 Concert Amsterdam D
 Vr 13-1-2023 Concert Brussel
 Za 14-1-2023 Concert Amsterdam ING
 dir: Klaus Mäkelä
 Sol Gabetta, cello
 J. López Bellido - Aino (opdracht, NL première)
 E. Bloch - Schelomo
 R. Strauss - Eine Alpensinfonie

Do 19-1-2023 Concert Amsterdam Extra
 Vr 20-1-2023 Concert Amsterdam E
 Zo 22-1-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: Herbert Blomstedt
 Janine Jansen, viool
 W. Mozart - Violconcert nr. 4, KV 218
 A. Bruckner - Symfonie nr. 4, 'Romantische'

Do 26-1-2023 Concert Amsterdam D
 Vr 27-1-2023 Concert Essen
 Zo 29-1-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: John Eliot Gardiner
 Stephen Hough, piano
 J. Brahms - Pianoconcert nr. 2
 J. Brahms - Symfonie nr. 4

Do -2-2023 Concert Amsterdam BD
 Vr 3-2-2023 Concert Amsterdam BW6
 dir: Teodor Currentzis
 Alexander Melnikov, piano
 Christiane Karg, sopraan
 D. Sjostakovitsj - Pianoconcert nr. 2
 G. Mahler - Symfonie nr. 4

Za 4-2-2023 Concert Amsterdam Essentials4
 dir: Teodor Currentzis
 Christiane Karg, sopraan
 G. Mahler - Symfonie nr. 4

Do 9-2-2023 Concert Amsterdam Inside Out
 Vr 10-2-2023 Concert Amsterdam E
 Zo 12-2-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: Iván Fischer
 Anna Prohaska, sopraan
 Anneleen Schuitemaker, harp
 A. Dvorák - Slavische dans, op. 72 nr 1
 B. Bartók - Intermezzo interrotto uit Concert voor orkest
 J. Röntgen - Con moto e con delicatezza uit Symphonietta humoristica
 R. Strauss - Ich wollt ein Sträusslein binden
 C. Dopfer - Humoreske uit Symfonie nr. 7 "Zuiderzee"
 C. Debussy - Danse Profane
 A. Diepenbrock - Clair de Lune uit Cinq mélodies
 C. Franck Les jardins d'Eros uit Psyché
 G. Mahler - Blumine
 A. Bruckner - Scherzo: Presto uit Symfonie in d, 'Nulde'
 B. Zweers - Voorspel 2e Bedrijf uit Gijsbrecht van Aemstel
 P. Tsjajkovsky - Trépak, danse russe uit De Notenkraker
 J. Wagenaar - Allegro marziale uit Sinfionietta
 M. Reger - Mariä Wiegenlied
 M. Ravel - La flûte enchantée uit Shéhérazade
 W. Pijper - Molto tranquillo en Allegro assai uit Zes symfonische epigrammen
 I. Stravinsky - Scherzo à la russe

Wo 15-2-2023 Concert Amsterdam BW
 Do 16-2-2023 Concert Amsterdam BD
 Zo 19-2-2023 Concert Wenen
 Ma 20-2-2023 Concert Frankfurt
 Di 21-2-2023 Concert Parijs
 Wo 22-2-2023 Concert Lyon
 dir: Paavo Järvi
 Lisa Batiashvili, viool
 L. Beethoven - Violconcert
 J. Bach - Air uit Suite nr. 3, BWV 1068
 S. Prokofjev - Symfonie nr. 5

Vr 17-2-2023 Concert Amsterdam Essentials
 dir: Paavo Järvi
 S. Prokofjev - Symfonie nr. 5

Wo 8-3-2023 Concert Amsterdam BW
 Do 9-3-2023 Concert Amsterdam BD
 Vr 10-3-2023 Concert Amsterdam E
 Zo 12-3-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: Riccardo Chailly
 Mao Fujita, piano
 S. Rachmaninov - Pianoconcert nr. 2
 S. Rachmaninov - Symfonie nr. 1

Do 16-3-2023 Schoolconcert
 Do 16-3-2023 Schoolconcert
 Do 16-3-2023 Schoolconcert
 Vr 17-3-2023 Schoolconcert
 Vr 17-3-2023 Schoolconcert
 Zo 19-3-2023 Concert Amsterdam Kinderconcert
 Zo 19-3-2023 Concert Amsterdam Kinderconcert
 'Romeo en Julia'
 dir: Nuno Coelho
 P. Tsjaikovsky - Fantasie-ouverture 'Romeo en Julia'
 P. Tsjaikovsky - De notenkraaker: Bloemenwals
 P. Tsjaikovsky - Scherzo uit Symfonie nr. 4

Wo 22-3-2023 Concert Amsterdam BW
 Do 23-3-2023 Concert Amsterdam BW
 Vr 24-3-2023 Concert Amsterdam A
 dir: Santtu-Matias Rouvali
 Omar Tomasoni, trompet
 A. Thorvaldsdottir - Metcosmos (NL première)
 E. Morricone - UT (NL première)
 D. Sjostakovitsj - Symfonie nr. 15

Vr 31-3-2023 Concert Amsterdam D
 Zo 2-4-2023 Concert Amsterdam Passie
 dir: John Butt
 Benjamin Appl, bariton
 Groot Omroepkoor
 Hugo Hymas, tenor
 Jess Dandy, alt
 Nationaal Kinderkoor
 Nicholas Mulroy, tenor
 Sophie Bevan, sopraan
 Stephan Loges, bas
 J. Bach - Matthäus-Passion

Wo 5-4-2023 Concert Amsterdam BW
 Do 6-4-2023 Concert Amsterdam BD
 dir: Klaus Mäkelä
 Janine Jansen, viool
 Martin Fröst, klarinet
 C. Debussy - Jeux
 S. Beamish - Distance (concert voor klarinet, viool en orkest, opdracht) (NL première)
 C. Debussy - Images pour orchestre
 M. Ravel - Bolero

Vr 14-4-2023 Concert Amsterdam A
 Za 15-4-2023 Concert Essen
 dir: Matthias Pintscher
 Duda Paiva (dansgezelschap), dans
 Groot Omroepkoor
 Thomas Oliemans, bas
 N. Šenk - Concert voor orkest: delen 1, 2 en 3 (NL première)
 M. Pintscher - Shirim (opdracht) (NL première)
 B. Bartók - De wonderbaarlijke mandarijn

We 19-4-2023 Concert Amsterdam BW
 Th 20-4-2023 Concert Amsterdam BD
 Fr 21-4-2023 Concert Amsterdam E
 dir: Mirga Gražinyte-Tyla
 Gabriela Montero, piano
 R. Šerkšnyte - De Profundis (NL première)
 P. Tsjaikovsky - Pianoconcert nr. 1
 M. Weinberg - Symfonie nr. 3

Vr 28-4-2023 Concert Amsterdam Essentials
 dir: Maxim Emelyanychev
 F. Schubert - Symfonie nr. 9, 'Grote'

Wo 3-5-2023 Concert Amsterdam Brahms cyclus
 Zo 7-5-2023 Concert Hamburg
 Wo 10-5-2023 Concert Luxemburg
 dir: John Eliot Gardiner
 J. Brahms - Symfonie nr. 3
 J. Brahms - Symfonie nr. 1

Vr 5-5-2023 Concert Amsterdam Brahms cyclus
 Ma 8-5-2023 Concert Hamburg
 Di 11-5-2023 Concert Luxemburg
 dir: John Eliot Gardiner
 J. Brahms - Symfonie nr. 2
 J. Brahms - Symfonie nr. 4

Zo 30-4-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: Maxim Emelyanychev
 Patricia Kopatchinskaja, viool
 C. Ives - The Unanswered Question
 G. Ligeti - Vioolconcert
 F. Schubert - Symfonie nr. 9, 'Grote'

Za 20-5-2023 Concert Leipzig
 dir: Myung-whun Chung
 G. Mahler - Symfonie nr. 5

Vr 2-6-2023 Voorstelling 1
 Ma 5-6-2023 Voorstelling 2
 Do 8-6-2023 Voorstelling 3
 Zo 11-6-2023 Voorstelling 4
 Di 13-6-2023 Voorstelling 5
 Za 17-6-2023 Voorstelling 6
 Di 20-6-2023 Voorstelling 7
 Zo 25-6-2023 Voorstelling 8
 Nationale Opera en Ballet
 dir: Joana Mallwitz
 A. Dvorák - Rusalka

Wo 14-6-2023 Concert Amsterdam BW
 Do 15-6-2023 Concert Amsterdam BD
 dir: Semyon Bychkov
 Christian Immler, bariton
 Tanja Ariane Baumgartner, mezzosopraan
 D. Glanert - Prager Sinfonie: Lyrische Fragmente nach Franz Kafka (NL première)
 F. Mendelssohn - Symfonie nr. 3, 'Schotse'

Do 22-6-2023 Concert Amsterdam D
 Vr 23-6-2023 Concert Amsterdam E
 dir: Jaap van Zweden
 D. Sjostakovitsj - Symfonie nr. 9
 P. Tsjajkovsky - Zesde symfonie, 'Pathétique'

Vr 30-6-2023 Concert Amsterdam Grenzeloos programmeren
 Za 1-7-2023 Concert Amsterdam Grenzeloos programmeren
 dir: Tan Dun
 Candice Chung, sopraan
 Han Yan, Pipa
 Hasibagen, zang
 Jiangfan Yong, zang
 Laurens Symfonisch
 Pierre Audi, creative partner
 Tan Dun - Requiem for Nature (wereldpremière)

Vr 5-5-2023 Concert Amsterdam Brahms cyclus
 Ma 8-5-2023 Concert Hamburg
 Di 11-5-2023 Concert Luxemburg
 dir: John Eliot Gardiner
 J. Brahms - Symfonie nr. 2
 J. Brahms - Symfonie nr. 4

Wo 3-5-2023 Concert Amsterdam Brahms cyclus
 Zo 7-5-2023 Concert Hamburg
 Wo 10-5-2023 Concert Luxemburg
 dir: John Eliot Gardiner
 J. Brahms - Symfonie nr. 3
 J. Brahms - Symfonie nr. 1

Do 24-8-2023 Concert Amsterdam VriendenLoterij ZomerConcerten
 Za 26-8-2023 Concert Berlijn
 Do 31-8-2023 Concert Grafenegg

dir: Iván Fischer
 J. Widmann - Das heisse Herz
 G. Mahler - Symfonie nr. 7

Zo 27-8-2023 Concert Luzern
 dir: Iván Fischer
 R. Wagner - Voorspel 'Die Meistersinger von Nürnberg'
 G. Mahler - Symfonie nr. 7

Ma 28-8-2023 Concert Ljubljana
 dir: Iván Fischer
 G. Mahler - Symfonie nr. 7
 Vr 8-9-2023 Concert Amsterdam Opening Night NDSM werf
 dir: Gianandrea Noseda
 G. Bacewicz - Ouverture
 B. Smetana - De Moldau uit 'Má vlast'
 X. van de Pol - Madhouse (wereldpremière)
 A. Borodin - Polovetser dansen uit 'Prins Igor'
 M. Ravel - Bolero
 Kovacs - Amsterdam (Brel/Bowie, orkestratie Tom Trapp)

Do 14-9-2023 Concert Amsterdam D
 Vr 15-9-2023 Concert Amsterdam E
 Zo 17-9-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: Klaus Mäkelä
 Jennifer Johnston, mezzosopraan
 Laurens Symfonisch (Dames)
 Nationaal Kinderkoor
 G. Mahler - Symfonie nr. 3

Zo 24-9-2023 Concert Boekarest
 dir: Klaus Mäkelä
 Jennifer Johnston, mezzosopraan
 Romanian Radio Academic Choir (Dames)
 Romanian Radio Children's Choir
 G. Enescu - Concertouverture
 G. Mahler - Symfonie nr. 3

Wo 20-9-2023 Concert Amsterdam BW
 Do 21-9-2023 Concert Amsterdam BD
 Za 23-9-2023 Concert Boekarest
 Di 26-9-2023 Concert Dortmund
 dir: Klaus Mäkelä
 Yuja Wang, piano
 C. Debussy - Prélude à l'après-midi d'un faune
 M. Ravel - Pianoconcert voor de linkerhand
 M. Ravel - Pianoconcert in G
 C. Debussy - La mer
 M. Ravel - Pavane pour une infante défunte

Wo 4-10-2023 Concert Amsterdam BW
 Vr 6-10-2023 Concert Amsterdam BD
 Zo 8-10-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: Iván Fischer

James Ehnes, viool
 F. Mendelssohn - Ouverture 'Ein Sommernachtstraum'
 F. Mendelssohn - Vioolconcert in e
 C. Debussy - Printemps
 E. Satie - Gymnopédie nr. 3
 E. Satie - Gnossienne No. 3
 M. Ravel - Daphnis et Chloé, suite nr. 2

Do 5-10-2023 Concert Amsterdam Inside Out 1
 Do 5-10-2023 Concert Amsterdam Inside Out 2
 dir: Iván Fischer
 C. Debussy - Printemps
 E. Satie - Gymnopédie nr. 3
 E. Satie - Gnossienne No. 3
 M. Ravel - Daphnis et Chloé, suite nr. 2

Do 12-10-2023 Concert Amsterdam D
 dir: Bas Wiegers
 Polly Leech, mezzosopraan
 L. Smit - Silhouettes
 M. Ravel - Shéhérazade
 T. Loevendie - Six Turkish Folk Poems (orkestratie Loevendie/Bulsink, opdracht) (wereldpremière)
 M. Ravel - Ma mère l'oye

Vr 13-10-2023 Concert Amsterdam A
 dir: Bas Wiegers
 Polly Leech, mezzosopraan
 M. Ravel - Ma mère l'oye
 T. Loevendie - Six Turkish Folk Poems (orkestratie Loevendie/Bulsink, opdracht) (wereldpremière)
 L. Smit - Silhouettes
 T. Loevendie - Flexio

Wo 18-10-2023 Concert Amsterdam BW
 Zo 22-10-2023 Concert Amsterdam Z
 dir: Fabio Luisi
 G. Bizet - Symfonie in C
 A. Dvorák - Symfonie nr. 9

Vr 20-10-2023 Concert Amsterdam Essentials
 dir: Fabio Luisi
 P. Tsjajkovsky - Symfonie nr. 5

Vr 3-11-2023 Concert Kawasaki
 Do 9-11-2023 Concert Tokyo
 Zo 12-11-2023 Concert Seoul
 dir: Fabio Luisi
 G. Bizet - Symfonie in C
 A. Dvorák - Symfonie nr. 9

Za 4-11-2023 Concert Nagoya
 Zo 5-11-2023 Concert Kyoto
 Di 7-11-2023 Concert Tokyo
 Wo 8-11-2023 Concert Tokyo
 Za 11-11-2023 Concert Seoul
 dir: Fabio Luisi
 Yefim Bronfman, piano
 C.von Weber - Ouverture 'Oberon'
 F. Liszt - Pianoconcert nr. 2
 P. Tsjajkovsky - Symfonie nr. 5

Zo 19-11-2023 Concert Amsterdam Kleine zaal-1
 Zo 19-11-2023 Concert Amsterdam Kleine Zaal-2
 Kinderconcert Koning Klimboom

Wo 22-11-2023 Concert Amsterdam BW
 Do 23-11-2023 Concert Amsterdam BD
 Za 25-11-2023 Concert Eindhoven
 dir: Andrew Manze
 Alban Gerhardt, cello
 R. Vaughan Williams - Fantasia on a Theme by Thomas Tallis
 E. Elgar - Celloconcert
 R. Vaughan Williams - Symfonie nr.5

Vr 24-11-2023 Concert Amsterdam Essentials
 dir: Andrew Manze
 Alban Gerhardt, cello
 R. Vaughan Williams - Fantasia on a Theme by Thomas Tallis
 E. Elgar - Celloconcert

Vr 1-12-2023 Concert Amsterdam A
 dir: George Benjamin
 O. Knussen - Choral (NL première)
 I. Stravinsky - Symphonies d'instruments à vent
 G. Benjamin - Concert voor orkest (NL première)
 U. Chin - Spira (NL première)
 G. Ligeti - Lontano

Wo 6-12-2023 Concert Amsterdam BW
 Do 7-12-2023 Concert Amsterdam BD
 dir: Pierre Bleuse
 Iveta Apkalna, orgel
 Thomas Oliemans, bas
 L. Boulanger - D'un matin de printemps
 F. Martin - Sechs Monologe aus 'Jedermann'
 C. Saint-Saëns - Symfonie nr. 3, 'Orgelsymfonie'

Do 14-12-2023 - Concert Amsterdam D
 Vr 15-12-2023 - Concert Amsterdam E
 dir: Iván Fischer
 J. Bach - Suite nr. 4, BWV 1069
 A. Bruckner - Symfonie nr. 3

Zo 17-12-2023 Amsterdam Bruckner cyclus
 dir: Iván Fischer
 A. Bruckner - Symfonie nr. 3

Wo 20-12-2023 Concert Amsterdam BW6
Do 21-12-2023 Concert Amsterdam BD6
Vr 22-12-2023 Concert Keulen
Ma 25-12-2023 Concert Amsterdam
Kerstmatinee
dir: Klaus Mäkelä
Chen Reiss, sopraan
F. Mendelssohn - Ouverture 'Die Hebriden'
F. Hensel-Mendelssohn - Hero und Leander
F. Mendelssohn - Scherzo uit Ein
Sommernachtstraum
F. Mendelssohn - Infelice (concertaria)
L. Beethoven - Symfonie nr. 3, 'Eroica'

Za 23-12-2023 Concert Amsterdam Essentials 3
dir: Klaus Mäkelä
L. Beethoven - Symfonie nr. 3, 'Eroica'

Separaat te benoemen educatieve concerten buiten het Concertgebouw

22-01-2023 Concert Amsterdamzaal-1
22-01-2023 Concert Amsterdamzaal-2
22-01-2023 Concert Amsterdamzaal-3
Kindermuziekdag (buitenschools)

01-06-2023 Concert Amsterdamzaal-1
01-06-2023 Concert Amsterdamzaal-2
01-06-2023 Concert Amsterdamzaal-3
02-06-2023 Concert Amsterdamzaal-1
02-06-2023 Concert Amsterdamzaal-2
02-06-2023 Concert Amsterdamzaal-3
Schoolconcert Carnaval der Dieren
(binnenschools)

07-06-2023 Concert Amsterdamzaal-1
07-06-2023 Concert Amsterdamzaal-2
07-06-2023 Concert Amsterdamzaal-3
08-06-2023 Concert Amsterdamzaal-1
08-06-2023 Concert Amsterdamzaal-2
08-06-2023 Concert Amsterdamzaal-3
Schoolconcert Schilderijtentoonstelling
(binnenschools)

15-06-2023 Concert Amsterdamzaal-1
15-06-2023 Concert Amsterdamzaal-2
15-06-2023 Concert Amsterdamzaal-3
16-06-2023 Concert Amsterdamzaal-1
16-06-2023 Concert Amsterdamzaal-2
16-06-2023 Concert Amsterdamzaal-3
Schoolconcert Peter en de Wolf
(binnenschools)

Optredens in het Bijlmerparktheater

28-01-2023: From Bacchianas to Bossanova (Zuid-Amerikaanse muziek)
12-03-2023: Deep River (met AiR Martin Fröst)
14-05-2023: Zuidoost thuis in Zuidoost (Muziek uit o.a. de Balkan maar ook fonkelnieuwe composities door jonge Amsterdammers)
01-10-2023: Surinaamse Romantiek (Klassieke muziek uit Suriname of door Nederlandse componisten met Surinaamse roots)
12-12- 2023: Classical Meets Caribbean (Caribische muziek ontmoet Haydn en Gershwin)

Optredens verzorgd door Concertgebouworkest Young

Wo 23-08-2022 Concert Amsterdam
Vr 25-08-2023 Concert Berlijn
Dir: Andrs Orozco-Estrada
Maria Duenas, viool
P. Tsjaikovski – Fantaisie ouverture Romeo et Juliette
M. Bruch – Vioolconcert in d
C. Metselaar – Opdrachtcompositie (wereldpremiere)
M. Moesorgski – Schilderijen van een tentoonstelling

Bijlage 7

Overzicht concerten buitenland 2023

1 Vr 13-1-2023 Concert Brussel	6 Wo 22-2-2023 Concert Lyon
2 Vr 27-2-2023-2022 Concert Parijs	7 Wo 31-8-2022 Concert Keulen
3 Zo 19-2-2023 Concert Wenen	8 Zo 7-5-2023 Concert Hamburg
4 Ma 20-2-2023 Concert Frankfurt	9 Ma 8-5-2023 Concert Hamburg
5 Di 21-2-2023 Concert Parijs	10 Wo 10-5-2023 Concert Luxemburg
11 Do 11-5-2023 Concert Luxemburg	16 Do 31-8-2023 Concert Grafenegg
12 Za 20-5-2023 Concert Leipzig	17 Za 23-9-2023 Concert Boekarest
13 Za 26-08-2023 Concert Berlijn	18 Zo 24-9-2023 Concert Boekarest
14 Zo 27-8-2023 Concert Luzern	19 Di 26-9-2023 Concert Dortmund
15 Ma 28-8-2023 Concert Ljubljana	20 Vr 3-11-2023 Concert Kawasaki
21 4-11-2023 Concert Nagoya	26 11-11-2023 Concert Seoul
22 5-1-2023 Concert Kyoto	27 12-11-2023 Concert Seoul
23 7-11-2023 Concert Tokyo	28 22-12-2023 Concert Keulen
24 8-11-2023 Concert Tokyo	
25 9-11-2023 Concert Tokyo	

Op 3-11-2023 werd de repetitie in Kawasaki opengesteld voor onbetaald bezoek (volle zaal meegeteld in bezoekcijfers tournees).

Bijlage 8

Hoofdbetrekking en relevante nevenfuncties Bestuur en Directie 2023

Bij iedere functionaris wordt aangegeven:

- de eventuele hoofdbetrekking
- de relevante nevenfuncties

(onder relevant verstaan wij bezoldigde en onbezoldigde (bestuurs-) functies bij instellingen op het gebied van Kunst en Cultuur alsmede overige goede-doeleninstellingen met een anbi-status)

BESTUUR

Dorothee van Vredenburg, voorzitter

Hoofdbetrekking: Executive Partner bij De Brauw Blackstone Westbroek N.V.

Relevante nevenfuncties: geen

Martijn Snoep, secretaris

Hoofdbetrekking: Bestuursvoorzitter Autoriteit Consument & Markt

Relevante nevenfuncties: geen

Frits Campagne, penningmeester

Hoofdbetrekking: Voorzitter van de Raad van Commissarissen, DPG Media

Relevante nevenfuncties: Voorzitter Stichting Witte Bedjes (onbezoldigd)

Annabelle Birnie

Hoofdbetrekking: Directeur De Nieuwe kerk / H'ART Mueum

Relevante nevenfuncties: bestuurslid LAM Visse VandenBroek Foundation (onbezoldigd)

Bestuurslid/Kunstexpert JK Art Foundation (onbezoldigd), Stichting Van Panhuys, voorzitter, bezoldigd

Benedikt Enzler

Hoofdbetrekking: eerste plaatsvervangend solocellist Koninklijk Concertgebouworkest

Voorzitter Vereniging Het Concertgebouworkest

Relevante nevenfuncties: geen

Carolien Gehrels

Hoofdbetrekking: Global Director Energy Transition ARCADIS

Relevante nevenfuncties: Voorzitter Stichting Holland Festival (onbezoldigd); Voorzitter

Stichting Meer Muziek in de Klas (onbezoldigd); Lid van het Bestuur van de Johan Cruyff

Foundation (onbezoldigd); Lid van de Raad van Toezicht van het Zadelhof Cultuurfonds

(onbezoldigd)

Tuncer Tuzgöl

Hoofdbetrekking: DGA Zuider Vastgoed B.V.
Relevante nevenfuncties: geen

Alexandra Jankovich

Hoofdbetrekking: Founder en Managing Partner SparkOptimus BV
Relevante nevenfuncties: Bestuurslid Stichting De Volkskrant

Duncan Stutterheim

Hoofdbetrekking: Mede eigenaar Westergas Fabriek. Mede eigenaar Adam Toren. Mede eigenaar Nachtlab.
Relevante nevenfuncties: Lid van commissie grote evenementen van de NL Sportraad (onbezoldigd)

Jörgen van Rijen

Voorzitter Artistieke Commissie Koninklijk Concertgebouworkest
Maakt deel uit van het Lucerne Festival Orchestra
Docent bij het Conservatorium van Amsterdam
Gastdocent aan de Royal Academy of Music in Londen
Kamermusicus bij onder andere het Nieuw Trombone Collectief
Kamermusicus bij muzikantencollectief Splendor

Davide Lattuada

Maakt deel uit van het Lucerne Festival Orchestra.
Bestuurslid Vereniging Het Concertgebouworkest
Docent bij Conservatorium in Amsterdam
Docent bij Codarts in Rotterdam

DIRECTIETEAM

Dominik Winterling

Hoofdbetrekking: Directievoorzitter Koninklijk Concertgebouworkest
Relevante nevenfuncties: Bestuurslid Entrée, Vereniging Jong Publiek van het Koninklijk Concertgebouw en het Koninklijk Concertgebouworkest (onbezoldigd)
Bestuurslid Foundation Concertgebouworkest (onbezoldigd)
Lid Musikgremium des Kulturkreises der deutschen Wirtschaft im BDI e.V. (onbezoldigd)
Lid Comité Artistique Concours international Long-Thibaud Parijs (onbezoldigd)

David Bazen

Hoofdbetrekking: Directeur bedrijfsvoering Koninklijk Concertgebouworkest
Relevante nevenfuncties: geen